

accent

10

TIPS FÖR
BÄTTRE
MÖTEN

FEL I STATISTIKEN

Accent granskar siffrorna
om sjöfylleriet

SCHYSST HÄNG

Nykter after work för familjer

BÄSTA JULMUSTEN

Accent testar alkoholfria
julnyheter

VIKTIG KAMPANJ

Därför ställer Elaine Eksvård upp på Vit jul

Vill du ge bort någonting och samtidigt göra skillnad?

Genom att köpa Vit juls gåvobevis kan du ge bort en unik julklapp eller gåva där pengarna går direkt till Vit juls verksamhet för barn och unga runt om i landet. Varje år arrangerar IOGT-NTO-rörelsen hundratals aktiviteter runt julhelgen där alla får en möjlighet att uppleva en trygg och varm miljö med julstämning i fokus.

God Jul

från

.....

till

.....

.....

.....

Vit Jul har tacksamt tagit emot en gåva.
En gåva som bidrar till att fler barn får fira en jul
utan alkohol.

IOGT-NTO-rörelsen genomför varje år kampanjen Vit Jul, så att så många barn som möjligt ska få vistas i trygga, alkoholfria miljöer med närvarande vuxna. Vi anordnar jullovsaktiviteter både för de barn och unga som behöver komma hemifrån till en alkoholfri miljö och för dem som vill ha något roligt att göra under ledigheten.

Ta ställning för barnen och läs mer om Vit Jul på www.vitjul.se

Gå in på www.vitjul.se/webshop för att beställa ditt gåvobevis. Du väljer själv om du vill ha det skickat hem till dig eller till din e-postadress!

Barn och alkohol. Barn vet mer om alkoholens konsekvenser än vuxna tror. Och de gillar inte vad de ser.

Statistikproblem. Det är omöjligt att säga vilken effekt den nya sjöfyllerilagen haft – det finns helt enkelt ingen statistik man kan lita på.

Intervjun. I oktober släppte Jessica Andersson ett nytt album som handlar om hennes tuffa uppväxt med en alkoholiserad mamma.

Missbruk. Kan alkoholberoende lära sig att dricka måttligt igen? Ja, i många fall är det så, menar alkoholläkaren Sven Andréasson.

Nykterhet. I Stockholm ordnar man familjevänlig after work – en verksamhet man hoppas ska växa och locka även yngre medlemmar.

Alkohollagen ska skärpas | 6

En skärpning av alkohollagen ska utredas. Detta sedan åklagare lagt ner förundersökningen mot bland andra City Gross för olaglig alkoholförsäljning.

Miljonlotteriet mest anmälda | 7

Miljonlotteriet ser allvarligt på anmälningarna och säger sig nu jobba hårt på att förbättra försäljningsorganisationen.

Akuten full av alkoholskador | 12

Nästan varannan manlig och var tredje kvinnlig patient på medicinakuten dricker för mycket.

Den rubbade alkoholnormen | 4

LEDARE Allt fler vågar bryta alkoholnormen – bland 15-åringarna är de helnyktra nu i majoritet. Men det finns mycket kvar att göra.

Något skaver med julen | 46

ORDFÖRANDEN Anna Carlstedt skriver om julminnen som skaver och om förmågan att peta in dammrättorna under soffan.

+ Kultur | 42

+ Månadens medlem | 44

+ Korsord | 51

OMSLAGSBILD
Jesper Anhedé

FOTO: MATHIAS LÖVSTRÖM

Chefredaktören.

Pierre Andersson

Att slippa försvara och förklara

Alkonormen är rubbad

Att vara nykterist är att vara normbrytare, med allt vad det innebär. Den som väljer att inte dricka alkohol blir ofta den som får stå till svars och förklara sig. Man måste ha en ursäkt.

Inte sällan händer det att människor blir provocerade av nykterhet – jag har upplevt det, men har i ärlighetens namn aldrig förstått varför. Alkonormen är stark.

Men något håller på att hända. I CAN:s rapport om skolevers drogvanor som släpptes i början av december kan man läsa att en majoritet av svenska niondeklassare nu väljer bort alkoholen helt. När mätningarna inleddes 1971 drack 90 procent av 15-åringarna och för bara tio år sedan var siffran omkring 75 procent.

I år är 44 procent av pojkarna alkoholkonsumenter, 50 procent av flickorna. Plötsligt är det faktiskt helnykterhet som är normen!

Ett annat tecken på att alkonormen sakta men säkert håller på att rubbas är att fler talar om sin nykterhet – inte minst i media. Jag har dessutom sett flera "listor" över nyktra kändisar i magasin och på webben bara de senaste månaderna.

En helt drogfri värld må vara långt borta, men en värld där den som inte dricker slipper förklara och försvara sig kanske snart är här.

Opinion.

SKRIV TILL OSS på accent@iogt.se eller Box 12825, 112 97 Stockholm

Luras Miljonlotteriet?

■ Hej! Jag hörde i radio idag att Miljonlotteriet, som lurar in kunder i abonnemang som de inte har bett om och inte vill ha, är ett dotterbolag till IOGT-NTO.

Miljonlotteriet har anmälts till Konsumentverket 47 gånger i år, vilket tyder på att de högst tveklaktiga försäljningsmetoderna har satts i system. Vad är IOGT-NTO:s

ansvar för Miljonlotteriets metoder? Hur kommer IOGT-NTO att agera?

Jag har precis fått ett inbetalningskort för nästa års medlemsavgift i IOGT-NTO. Det får ligga tills jag vet att Miljonlotteriet har gått över till hederliga och pålitliga försäljningsmetoder.

BODIL RAGNARSSON, GRIMSLÖV

Hej Bodil!

Jag heter Ludwig Alholt och är ytterst ansvarig för Miljonlotteriet och är också den som du har rätt att få svar från. Först vill jag säga att jag verkligen beklagar det stora antal anmälningar Miljonlotteriet fått till Konsumentverket. Det är självfallet mycket bekymmersamt både för Miljonlotteriet och IOGT-NTO och en fråga som måste tas på största allvar.

Flertalet av de anmälningar som inkommit har varit beroende på ett erbjudande som inneburit att kunden fått ett förmånligt pris med ett villkor att vara kvar som kund i tre månader, ett så kallat "bindningserbjudande". De kunder som klagat har som regel missuppfattat erbjudandet alternativt inte fått det förklarat för sig på ett korrekt sätt.

I augusti stod det klart att ett flertal anmälningar kommit i till Konsumentverket vilket medförde att ett antal åtgärder genomfördes omgående.

- "Bindningserbjudandet" togs bort helt och hållet i samtliga försäljningskanaler (genomfördes 16 augusti).
- Ytterligare utbildningar av säljarna har genomförts och alla policys och manus har setts över.
- Vår egen försäljningsorganisation har genomgått omfattande förändringar. Ny försäljningsansvarig har tillträtt. Vi har varit i kontakt eller försökt att kon-

takta samtliga personer som gjort en anmälan till Konsumentverket. I samtliga fall har fakturor avskrivits eller korrigerats, dessutom har vi givit de kunder som behandlats felaktigt en uppriktigt ursäkt. Även om det nu också kommit in anmälningar efter att förändringarna har genomförts så är det stora flertalet kopplade till försäljning som skett tidigare.

Konsumentverket har i nuläget valt att inte gå vidare med anmälningarna. Vi kommer dock att kontakta Konsumentverket och ha en nära dialog för att ge en tydlig information om de åtgärder vi genomfört.

Vi kommer att göra allt som krävs för att ställa allt tillrätta så att alla de som uppskattar Miljonlotteriet, och allt fantastiskt som vi skapar, fortsatt ska kunna känna sig stolta.

Hör gärna av dig till mig igen om du har frågor eller funderingar.

LUDWIG ALHOLT, VD MILJONLOTTERIET

Redaktionen. Det är vi som gör Accent.

accent

Accent ges ut av IOGT-NTO.

Pressläggning detta nummer: 10 december
Nästa nummer kommer ut: 31 januari

Pierre Andersson

Chefredaktör och ansvarig utgivare
08-672 60 51, pierre.andersson@iogt.se

Maria Zaitzewska Rundgren

Featureredaktör, reporter
08-672 60 56, maria.zaitzewska@iogt.se

Eva Ekeröth

Nyhetsreporter
08-672 60 50, eva.ekeroth@iogt.se

Tobias Berving & Fredrik Olsson

ETC Kommunikation
Layout

Bildbehandling Ola Falk **Korrekturläsning** Gunborg Mellegård **Medverkande detta nummer** Vanessa Lembcke, Magnus Fredriksen, Hillve Wahl, Lars Söold, Sofia Sabel, Jonas Eriksson. **Adress** Accent, Box 12825, 112 97 Stockholm **Telefon** 08-672 60 50 **Fax** 08-672 60 01

E-post accent@iogt.se **Webbplats** www.accentmagasin.se **IOGT-NTO:s förbundskansli** Tel: 08-672 60 00, Besöksadress: Gammelgårdsvägen 38, Stora Essingen, Stockholm, www.iogt.se **Prenumeration (295 kr/år) och adressändring** 08-672 60 38, prenumeration@iogt.se, fax: 08-672 60 01

Annonsbokning Pierre Andersson, tel: 08-672 60 51, accent@iogt.se **Tryck** V-TAB, Vimmerby.

Obeställt material Tidningen svarar inte för insända, obeställda texter och bilder samt förbehåller sig rätten att redigera insänt material.

Lagring Allt material i tidningen Accent lagras och kan publiceras elektroniskt. Icke anställda måste meddela eventuellt förbehåll mot sådan lagring och publicering. I princip publiceras inget material med sådant förbehåll.

Taltidning Accent finns även som gratis taltidning. **ISSN** 0345-0406. Medlem i Sveriges Tidskrifter.

”Vilseledande om Centerpartiet”

Riksdagsledamoten Per Åsling (C) menar att Centerpartiet inte alls är generellt mot alkoholskattehöjningar.

■ I Accent nummer 8 försöker tidningen kika bakom kulisserna till "spelet bakom alkoholskatten". Alliansregeringen infriade sitt löfte från valmanifestet 2010 om att höja alkoholskatterna under mandatperioden. Höjningen blev dock inte så omfattande som tidigare föreslagits. Enligt Accent är den avgörande frågan: varför ändrade sig Centerpartiet?

Enligt artikelförfattaren är det underförstått att Centerpartiet är generellt motståndare till alkoholskattehöjningar. I artikeln insinueras att Centern och undertecknad har övertagit "alkoholindustrins" argument och därför egentligen driver en linje om en sänkning av alkoholskatterna. Detta är både felaktigt och vilseledande vad gäller vår syn på alkoholpolitiken.

Centerpartiet förespråkar en restriktiv alkoholpolitik och värnar Systembolaget som statligt monopol. Det finns visserligen ett stämmobeslut från 2005 om att alkoholskatterna bör sänkas som en anpassning till omvärldens skattenivåer, men – och det har hela tiden varit centralt – i relation till hur den illegala alkoholförseln och försäljningen utvecklas. Vi har aldrig drivit en generell alkoholskattesänkning.

Att alkoholskatterna nu inte höjdes till de nivåer som ursprungsförslaget sa grundar sig på flera omständigheter.

Det finns en utbredd osäkerhet över hur stora volymer alkohol som idag förs in i landet, både lagligt och illegalt. Å ena sidan hävdar alkoholforskarna utifrån sin mätmetod att den oregistrerade alkoholen har minskat kraftigt under senare år. Å andra sidan menar företrädare för Tullverket och Polisen, men även Skatteverkets nationella samordnare mot ekonomisk brottslighet, att den illegala införseln

är mycket omfattande. På basis av daglig verksamhet vid landets gränskontroller hävdas att mörkertalen är stora och smugglingen är välorganiserad och utbredd. Dessa myndighetsföreträdare ifrågasätter alkoholforskarnas siffror. Även Finansdepartementets tjänstemän har markerat att kunskapsläget är oklart.

Osäkerheten inför vilka effekter som en skattehöjning på alkoholdrycker har både på den redan nu omfattande smugglingen och hur den kan komma att öka framöver påverkade regeringens slutliga förslag. En tredje faktor gäller förhandlingarna mellan allianspartierna och de kompromisser som följer av dessa.

Centerpartiet ser den illegala alkoholkonsumtionen och handeln som ett allvarligt problem, inte enbart utifrån ett rättsordningsperspektiv. Nätverk tjänar stora pengar på att föra in och sälja vidare alkohol till bland annat ungdomar. Det hotar vår alkoholpolitiska ordning i grunden och undergräver Systembolagets ställning. Oviljan att bland beslutsfattare se detta hot är större inom vissa partier än andra. Nu får framtiden visa hur den organiserade illegala alkoholhandeln kommer att utvecklas och beskrivas av de parter som är direkt berörda.

I tillägg vill jag säga att Centerpartiet är positivt till att tillåta gårdsförsäljning av småskalig produktion av alkoholdrycker inom ramen för dagens alkoholpolitik.

Vi tror att det bidrar till att stärka bland annat besöksnäringens förutsättningar till att bli mer europeiskt jämlikt. Jag kommer också att fortsätta vara aktiv i frågor som främst handlar om att stärka lokala näringar, i såväl min egen hembygd som i övriga landet.

PER ÅSLING, RIKSDAGSLEDAMOT, C

Svar direkt:

”Nog är det en svängning”

■ Så sent som i augusti i år gick Centerpartiet och Per Åsling ut i ett pressmeddelande där man entydigt och mycket tydligt argumenterade mot en alkoholskattehöjning. Några veckor senare stod det klart att regeringen skulle föreslå en höjning av alkoholskatten – och plötsligt är Centerpartiet med på tåget och företrädare för partiet säger i en intervju med Accent att

alkoholskatter är "ett bra styrmedel".

Jag tycker nog att detta med fog kan beskrivas som en svängning i frågan.

**PIERRE ANDERSSON,
CHEFREDAKTÖR FÖR ACCENT**

FOTO: CENTERBILDER

FOTO: TALLINK SILJA

Krafttag mot ”spritrallyt” till Estland

ALKOHOL En omfattande kampanj ska upplysa medborgarna om vilka regler som gäller för försöln. Enligt Helsingin Sanomat är det Finansdepartementet i samarbete med bland andra Socialdepartementet, tullen och polisen som driver kampanjen. Närheten till Estland gör att finländska politiker går balansgång vad gäller alkoholskatten. Från årsskiftet höjs den med i snitt 2,3 procent.

Det är dock bara hälften av vad som ursprungligen planerades och motiveringen är bland annat att en större höjning bara skulle påskynda spritrallyt, ”Viinaralli”. Var fjärde flaska starksprit som dricks i Finland är köpt utomlands.

PIERRE ANDERSSON

Alkoholfritt het trend för nya företag

ALKOHOL Enligt internettidningen www.driva-eget.se är alkoholfritt i glaset en av de 25 hetaste trenderna att hålla koll på för den som söker efter bra affärsidéer.

Här finns uppenbarligen en

marknad för hugade entreprenörer menar man, och pekar på att System-

bolaget 2012 ökade försäljningen av alkoholfritt med 35 procent. Att jämföra med det vanliga sortimentet som ökade med modesta 1 procent. Trenden har pågått i flera år.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

FOTO: REGERINGSKANSLET

Maria Larsson: Lagen ska skärpas

En skärpning av alkohollagen ska utredas. Detta sedan åklagare lagt ner förundersökningen mot bland andra City Gross – som polisanmälts för att sälja alkohol vid sidan av Systembolaget.

ALKOHOL När City Gross började erbjuda vin i sina matkassar i samarbete med Winefinder reagerade Systembolaget med en polisanmälan. Man menade att butikskedjans agerande stred mot det monopol som Systembolaget har i alkohollagen. Av samma anledning polisanmälde IOGT-NTO ett antal ekobutiker.

Åklagaren har dock beslutat att lägga ner båda förundersökningarna.

Systembolagets presschef Lennart Agén menar att lagen nu måste ses över omgående.

– Det här är ett olyckligt beslut, säger han till Accent. Det visar att åklagaren tycker att den här verksamheten ligger i linje med lagen, och det visar verkligen vikten av att lagen måste ändras.

Även från politiskt håll har reaktioner kommit. Riksdagsledamoten Magnus Sjö Dahl (KD) kräver i ett pressmeddelande att lagen måste skärpas. Folkpartisten Carl B Hamilton har ställt en skriftlig fråga till Maria Larsson om hon kommer att lägga en proposition om ett förtydligande av lagen.

Till SvD.se säger Maria Larsson att lagen måste skärpas: – Åklagaren har sagt sitt, och tycker inte att det är någon idé att väcka åtal. Vi vet också att den utredning som kom i somras konstaterade att det nuvarande regelverket ger upphov till tolkningssvårigheter. Vi håller därför på att ta fram direktiv till en utredning som kan göra en översyn av regelverket, säger Maria Larsson till SvD.se.

Beskedet gläder IOGT-NTO. – Det tar vi som ett tecken på att det äntligen kommer att

hända någonting, säger Linda Engström, vikarierande chef för Påverkansavdelningen på IOGT-NTO.

Lite besviken är hon ändå över att det blir en ny utredning och inte ett lagförslag baserat på tidigare utredningar – vilket hade gått snabbare.

– Frågan borde inte behöva utredas igen. Det har gjorts två alkohollagsutredningar och en tillsynsutredning. Dessutom finns erfarenheter från två grannländer. Men om man inte tycker att man har tillräckligt underlag för ett beslut så är det bra att man nu utreder frågan, säger hon.

Alla är dock inte lika glada. Stockholmscenterns ordförande Per Ankersjö säger i ett pressmeddelande att Maria Larsson måste sluta jaga seriösa företagare i alkoholmonopolets namn.

Enligt SvD.se kan inte Maria Larsson säga när en eventuell skärpning av alkohollagen kan träda i kraft.

EVA EKEROTH

Miljonlotteriet mest anmält: Så ska de fixa problemen

IOGT-NTO:s Miljonlotteriet är det lotteri som anmälts flest gånger till Konsumentverket i år. Miljonlotteriet ser allvarligt på anmälningarna och säger sig nu jobba hårt på att förbättra försäljningsorganisationen.

RÖRELSE Senaste året har Miljonlotteriet anmälts 47 gånger till Konsumentverket. Accent har gått igenom samtliga anmälningar. De rör bland annat kunder som inte har uppfattat att de förbinder sig att prenumerera på lotter.

Bland anmälningarna finns flera flagranti fall, bland annat personer som beskriver hur de, trots att de försäkrats om att de inte förband sig för något när de skrev på för att få ut vinsten på en gratislott, ändå blev registrerade som prenumeranter.

– Vi ser oerhört allvarligt på det

här. Vi har kontaktat alla missnöjda kunder och rättat till felen. Ingen av anmälningarna har blivit ett ärende hos Konsumentverket. Dessutom härstammar förmodligen många av anmälningarna från augusti, innan vi påbörjade översynen av försäljningsorganisationen. Sådant här tar tid att ändra, säger Åsa Fredriksson, kommunikationschef på Miljonlotteriet.

Hon menar att med 200 000 kunder per år är det svårt att helt undvika klagomål när man använder sig av telefon- och direktförsäljning, men att Miljonlotteriet arbetar hårt med att få ner antalet anmälningar.

Det gör man bland annat genom ökad närvaro på de telemarketing- och direktförsäljningsföretag man arbetar med och förbättrad utbildning av säljarna.

– Vi har anställda på plats ute på telemarketingföretagen. De gör stickprov och kan assistera vid behov, säger Åsa Fredriksson.

Miljonlotteriet arbetar med ett direktförsäljningsföretag och fyra telemarketingföretag. Det är samma bolag som tidigare.

– Vi ser ingen anledning att byta företag. Men vi gör allt för att säkerställa att kvaliteten är god, säger Åsa Fredriksson.

Konsumentverket kommer sannolikt att granska Miljonlotteriet närmare – trots att man hittills inte valt att gå vidare med någon anmälan.

– Miljonlotteriet sticker ut med så många anmälningar. Även andra lotteriföretag anmäls – men inte i denna omfattning, konstaterar Erik Fröcklin på Konsumentverket.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

Hon blir ny chef på UNF

RÖRELSE Imse Nilsson heter UNF:s nya generalsekreterare, som den 1 januari 2014 efterträder Astrid Wetterström. Hon är 26 år, har ett stort folkrörelseengagemang och har lång erfarenhet av ideell sektor – både som förtroendevald och anställd. Hon har tidigare bland annat suttit i styrelsen för Svenska scoutförbundet, Svenska scoutrådet samt Landsrådet för Sveriges ungdomsorganisationer (LSU).

Just nu pluggar hon företagsekonomi i Glasgow. När terminen är slut åker hon hem till Stockholm, fästmannen – och nya jobbet.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

Fruktdryckers arbete för alkoholfritt prisas

ALKOHOL Cans pris för Årets ideella organisation gick till Föreningen Fruktdrycker. I motiveringen står att Föreningen Fruktdrycker "på ett framgångsrikt sätt introducerat alkoholfria drycker som en självklarhet när det gäller gott värdskap".

– Det alkoholfria alternativet och det goda värdskapet är på banan nu. Många tycker att det är viktigt. Så att vi prisas ligger väl rätt i tiden, säger Ann-Louise Friberg, styrelseordförande för Föreningen Fruktdrycker.

JENNY STADIGS

25%

... har någon gång druckit pga andras tjat.

Ölreklam bort från barnsjukhus efter anmälan

Ötillverkaren tar bort reklam från fotbollspel i väntrummet på Astrid Lindgrens barnsjukhus efter anmälan av KSAN.

ALKOHOL Kvinnoorganisationernas samarbetsråd i Alkohol- och Narkotikafrågor, KSAN, anmälde till Konsumentverket att ett fotbollspel i väntrummet på Astrid Lindgrens barnsjukhus var försett med reklam för ölmarken Three Towns.

KSAN anser att reklam i väntrummet på ett barnsjukhus strider mot alkohollagen både genom att vara påträngande och rikta sig mot barn.

– Alkoholreklam får inte rikta sig till personer under 25 år. Inga

patienter på Astrid Lindgrens barnsjukhus är över 25. Man kan tycka att åtminstone allmänna institutioner skulle följa lagen, säger Leena Haraké, kanslichef på KSAN, till Accent.

Efter anmälan har ötillverkaren Galatea beslutat att dra bort reklamen.

– Ja, de reagerade snabbt och har redan varit där och målat över

reklamen. Deras vd har också varit ute i pressen och tagit avstånd från placeringen, säger Leena Haraké.

Hur spelet hamnat på barnsjukhuset verkar ingen känna till.

– Vi försökte ta reda på det innan vi gjorde anmälan, men ingen visste något. Det finns inte med i landstingets inköpskatalog. Galatea säger att de skänkt sådana spel till krogar, men inte till Astrid Lindgrens barnsjukhus.

Något tack för insatsen har KSAN inte fått.

– Jag har idiotförklarats, hotats och uppmånats att skaffa mig ett liv, både på vår Facebooksida och i tidningarnas kommentarsfält, säger Leena Haraké.

EVA EKEROTH

FOTO: FREDRIK LIDÉN

Slim Lidén

grundare av riksförbundet SMART, som utsetts till Årets förebyggare av CAN.

Hur känns det att ha blivit tilldelad priset?

– Det känns fantastiskt bra och väldigt betydelsefullt för både mig och SMART. Det är en fin kvalitetsstämpel på det vi gör. Det innebär även en bekräftelse på att det jag har jobbat med i över 30 år, har visat sig vara rätt och viktigt.

Vad driver dig?

– Rättvisepatos och en vilja att hjälpa utsatta och drabbade grupper. Jag vill konkret underlätta för maximalt många ungdomar att få ett bättre liv.

Vilken är den viktigaste frågan just nu?

– Just nu gäller det att få regeringen att ta ett beslut om när Sverige (i princip) ska vara rökfritt samt att göra en plan för det. Annars gäller det att verkligen nå fram till ungdomar på ett bra sätt. Och att man kan förebygga alkoholskador och narkotika genom att motverka tobak. SMART (och Smart Ungdom) fokuserar främst på två saker; tobak och tidiga alkoholdebuter.

Vad fick dig att starta SMART?

– Jag hade sett kontraktsmetoden hos hockeyklubbar och införde den i Tyresö 1994. Sen kom vi ut i massmedia och folk ringde från olika orter. Jag hjälpte dem att starta och efter två år bad de mig att ordna en konferens, där vi bildade nätverket SMART.

VANESSA LEMBCKE

Nya grundsatser för hela rörelsen

I november samlades Nykterhetsrörelsens Scoutförbund, NSF, för sitt årliga förbundsmöte. En av de viktigaste frågorna på agendan var huruvida man skulle anta IOGT-NTO-rörelsens gemensamma grundsatser.

IRÖRELSE – Det gick igenom utan diskussioner, alla var överens. Vi har ingen tradition att prata om detta, men nu ska vi jobba på att få in grundsatserna i verksamheten och våra utbildningar, säger Fredrik Torberger, NSF:s ordförande.

NSF var det sista av IOGT-NTO-rörelsens fyra förbund att behandla förslaget till grundsatser, de tre övriga klubbade det redan i somras. För att gemensamma beslut av den här karaktären ska gälla måste alla fyra förbunden vara överens. Beslutet på NSF:s förbundsmöte innebär att IOGT-NTO-rörelsen nu har nya grundsatser, något hände senast i början av 1970-talet.

Förutom de antagna grundsatserna bestämdes det bland annat att de sex strategiska mål som tidigare varit rekomen-

dationer nu ska gälla. Målen ska vara uppnådda 2018. De handlar om att utveckla kårerna, organisationskulturen och det lokala engagemanget, så att NSF blir

mer synligt och närvarande ute i samhället.

– Det är en massiv satsning som vi tror mycket på, säger Fredrik Torberger.

Nästa förbundsmöte kommer att äga rum i november 2015, vilket innebär att NSF nu kommer att ha förbundsmöte vartannat år. Dock inte i samband med kongressen.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

NSF:s förbundsstyrelse samlas under förbundsmötet.

FOTO: ALEXANDER EHN

Tre miljoner stals från IOGT-NTO:s konto

IRÖRELSE Förra året lyckades någon stjäla tre miljoner kronor från ett av IOGT-NTO:s bankkonton. Idag åtalas en 45-årig man för delaktighet i kuppen – som dock lämnat organisationen skadeslös.

Sommaren 2012 infekterade en trojan en dator på IOGT-NTO:s kansli. Tre miljoner kronor fördes över från ett av organisationens bankkonton. Nu åtalas en av personerna som tros stå bakom kuppen.

Felet uppdagades dock snabbt och efter kontakt med Swedbank fanns pengarna åter på IOGT-NTO:s konto.

En 45-årig man vid företaget dit de tre miljonerna överfördes åtalas nu för penninghäleri. Han nekar till brott med motiveringen att han blivit kontaktad av personer från ett motorcykelgäng som ville göra affärer.

– Vi uppmärksammade det som skett nästan omedelbart. Swedbank korrigerade genast. Vi hann knappt märka att det saknades pengar förrän de var åter på kontot. Jag hade nästan glömt bort det hela, när jag nu får veta att mannen som överfört pengarna åtalas, säger IOGT-NTO:s general-

sekreterare Peter Moilanen, som

tycker att det är bra att åtal väcks, även om det har dröjt länge.

Sedan incidenten har IT-säkerheten på IOGT-NTO kontrollerats och uppdaterats.

– Vi känner oss trygga, men det gjorde vi även 2012. Revisorerna har kontrollerat och uppdaterat och IT-säkerheten är god, men de som försöker lura systemen hittar alltid nya vägar, konstaterar Peter Moilanen.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

FOTO: ISTOCK

Svensk alkoholpolitik till Indien

Ett svensk-indiskt samarbete ska motverka alkoholskador i Indien. Experter från båda länderna ska hitta lösningar på problemen.

ALKOHOL Marknaden för spritdrycker i Indien är en av världens mest snabbväxande marknader. Berusningsdrickandet dominerar. Den globala alkoholindustrin arbetar hårt med att utveckla marknadsföringsstrategier för att få fler att börja dricka. Endast en tredjedel av männen och ett par procent av kvinnorna dricker alkohol.

Experter från Indien och Sverige samlas i Delhi för att diskutera hur den negativa alkoholkonsumtionstrenden kan motverkas. SIDA har finansierat samarbetet mellan Statens folkhälsoinstitut och den indiska folkhälsoorganisationen Public Health Founda-

FOTO: ISTOCK
Alkoholindustrin ser Indien som en framtidsmarknad. Export av svensk alkoholpolitik ska mildra konsekvenserna.

tion of India (PHFI).

Sven-Olov Carlsson, president i IOGT International, ingår i en referensgrupp.

– Det svensk-indiska samarbetet är mycket angeläget. Som ett av världens största länder är Indien av strategisk betydelse för utvecklingen av alkoholskadorna, både nationellt och internationellt, säger han.

I Delhi kommer Systembolaget, IQ, IOGT-NTO och Statens folkhälsoinstitut att visa hur delstater i

Indien kan arbeta förebyggande.

– Projektet strävar efter ökad medvetenhet om vilka vinster minskad alkoholkonsumtion ger, och få berörda ministerier som hälso-, skatte- och justitieministerierna att enas om en allomfattande alkoholpolitik, säger Sven Andréasson, projektledare. Det handlar om marknadsföringsrestriktioner, priser och monopol som begränsar tillgängligheten, men även tillsynen måste fungera.

EVA EKEROTH

Alkohol och droger oroar mest när barnen drar till Thailand

ALKOHOL När barnen blir tillräckligt gamla att åka på semester själva är det framför allt droger och alkohol som oroar svenska föräldrar. Det visar en ny undersökning av försäkringsbolaget ERV.

Det land svenska föräldrar är mest oroliga för att deras barn ska besöka är Thailand. I en enkät svarar en tredjedel att de är oroliga över att deras söner ska testa narkotika, lika många är oroade över sina döttrars alkoholkonsumtion.

På andra och tredje plats över orosframkallande turistmål kommer Turkiet och Bulgarien.

PIERRE ANDERSSON

FOTO: ISTOCK

Cannabisturer lockar turister till Jamaica

NARKOTIKA Turister lockas av vinresor och whiskeyresor till tillverkningsländerna. Nu ger sig Jamaica in i konkurrensen med cannabisresor. Enligt The Guardian kan turister få följa med till odlingar och testa olika sorters marijuana.

Marijuana har en stark ställning på ön trots att det är förbjudet.

Även om Jamaica så starkt förknippas med drogen är landet i huvudsak strängt konservativt och religiöst och många invånare är upprörda över landets Rasta-rykte.

EVA EKEROTH

FOTO: ISTOCK

Krig och knark. Från gränsen mellan Libanon och Syrien rapporteras rekordskördar av cannabis – myndigheterna har annat att göra.

KOMMENTAREN

Alkohol belastar sjukvården

Jag är pinsamt förtjust i veterinärprogram och sjukhusserier. Inte låtsasprogram som House, utan riktiga, där patienter kommer in akut och läkaren/veterinären ska ställa diagnos och sedan bota patienten.

"Ska du titta på när de skär i djuren nu igen?" undrar maken med avsmak. Och det ska jag förstås.

Under hösten har jag tittat på en serie från S:t James hospital i London. Där får man följa arbetet på akuten under ett dygn.

Är det fredags- eller lördagsdygn som skildras i programmen blir jag beklämd. Då är patienterna påverkade av alkohol eller andra droger. De har ramlat, blivit slagna eller är medvetslösa. Även deras anhöriga är ofta berusade och man undrar: Hur orkar personalen? Patient efter patient får de lappa ihop eller rädda livet på. Helt i onödan.

I det här numret av Accent kan du läsa att varannan manlig patient, under 65, som kommer in akut till medicinkliniken på Östra sjukhuset i Göteborg hamnar där på grund av alkohol. Personalen ser samma individer komma in, gång efter gång, för att behandlas för skador de druckit sig till.

Jag antar att personalen ibland skulle vilja ruska om patienterna och säga att "Nu struntar jag i dig!" Stundtals måste jobbet kännas meningslöst. Ändå anses det inte prioriterat att försöka fånga upp patienterna som dricker för mycket.

Jag vet att förebyggande arbete är svårt att mäta effekten av, men patienter som ligger på sjukhus för sviterna av sin alkoholkonsumtion borde vara motiverade att ändra sina vanor. Åtminstone kanske lite mod skulle ingjutas i personalen av att något görs.

EVA EKEROTH

FOTO: PIERRE ANDERSSON

FOTO: VI FÖRENADE

Byggnadsföreningen Vi Förenade förvaltar genom förvärvet av Nord Fastigheter AB totalt omkring 52 000 kvadratmeter.

Byggnadsförening gör storaffär i Borlänge

IOGT-NTO-landets största byggnadsförening Vi Förenade i Dalarna utökar sitt fastighetsinnehav rejält. Nyligen köpte man ytterligare 270 lägenheter och ett antal kommersiella lokaler i Borlänge.

I RÖRELSE Byggnadsföreningen förvaltar genom förvärvet av Nord Fastigheter AB totalt omkring 52 000 kvadratmeter och är därmed ett av de största fastighetsbolagen i Falun och Borlänge.

– Den främsta anledningen till att vi köpte Nord Fastigheter AB är att vi långsiktigt vill trygga nykterhetsrörelsens behov av lokaler i Falun och Borlänge, säger Jan-Olov Karlsson Fält, vd för Vi Förenade.

Vi Förenade har funnits sedan slutet av 1800-talet. Målsättningen har alltid varit att förvalta och finansiera nyktra lokaler i regionen.

Med det nya förvärvet av 270 lägenheter utgör nu de ideella lokalerna ungefär 5 procent av byggnadsföreningens totala bestånd – vilket är ganska lagom, enligt Jan-Olov Karlsson Fält.

– Vi förvaltar i dag bland annat Gamla Elver-

ket i Falun, Kulturhuset Svanen och en mängd distriktslokaler, som alltså finansieras med hjälp av de andra 95 procenten.

Jan-Olov Karlsson Fält är synnerligen nöjd med att det blev så många lägenheter i det nya förvärvet. Man har länge letat efter ett sådant objekt.

– Lägenheter är bättre än affärslokaler. När en hyresgäst flyttar ut flyttar nästa genast in. Det ger ett tryggare kassaflöde. Att hitta en ny hyresgäst till en stor kontorslokal kan däremot ta tid, konstaterar han.

Det kan bli fråga om ytterligare expansion i framtiden. Men för närvarande måste soliditeten i byggnadsföreningen förbättras. Även om Vi Förenade har en god ekonomi, kostade nyförvärvet en hel del. Hur mycket vill Jan-Olov Karlsson Fält dock inte ange.

– Vi kommer dock att få ett stabilt kassaflöde, vilket även gör vår organisation stabilare. Nu kommer de anställda att kunna ta ut semester och vi kommer att utöka personalen. Nästa år kommer vi att vara sju anställda.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

Nu är IOGT-NTO:s kaffe här

IOGT-NTO har fått ett eget kaffe – under namnet "Kaffet".

RÖRELSE Det utvalda kaffet har tagits fram tillsammans med kafferosteriet Johan&Nyström. Kaffet kommer från en liten familje-driven gård i El Salvador och sägs vara fylligt, mjukt och gott.

Initiativet kommer från Andreas Eriksson, medlem från Stockholm, som gärna ville se ett företagssamarbete med ett kaffeföretag. Kaffe är ju mycket populärt bland medlemmarna. Att just Johan&Nyström fick äran att ta fram IOGT-NTO:s kaffe är ingen slump.

– De jobbar med ursprungskaffe vilket innebär att de vet exakt varifrån kaffet kommer, vem som odlar och att det är ekologiskt. De besöker regelbundet sina utvalda odlare som själva får sätta priset, säger Andreas Eriksson, som fick positiv respons från Daniel Haile Selassie på Johan&Nyström.

– Vi tycker att det här är en

rolig grej. Kan vi genom vårt samarbete även lyfta fram IOGT-NTO är vi bara glada, säger Daniel Haile Selassie.

Kaffet kostar 120 kronor för 500 gram och överskottet går till IOGT-NTO:s verksamhet runt om i landet. Det går att beställa från www.iogt.se/kaffet och är en profilprodukt i Kampanjen.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

Danmark: hasch ökar – annan narkotika minskar

NARKOTIKA

Utbredningen av de flesta illegala droger minskar i Danmark. Bland unga upp till 25 år, där utbredningen är störst, har andelen användare halverats sedan år 2000. Mest har Ecstasy och svampar med psilocybin minskat. Även narkotikarelaterade dödsfall har minskat till rekordlåga nivåer. Den positiva utvecklingen gäller dock inte hasch. Antalet haschanvänder

FOTO: HELEN FLÄMME

har ökat från 20 procent år 2000 till 24 procent i år. Det visar nya siffror från Sundhetsstyrelsen i Köpenhamn.

EVA EKEROTH

PROGRAM 2014

GAMBIA och SENEGAL
12 -27 februari

Två länder som bjuder på vacker natur, vänliga människor, exotiska miljöer med ett annorlunda djurliv och långa sandstränder med möjlighet till härliga bad

KROATIEN 3-10 maj

På resan genom Kroatien får du uppleva det vackra vilda landskapet, den ymniga grönskan, den brutna kustlinjen med vikar, bukter och öar. Vi besöker både skärgården och pittoreska gamla kuststäder med sina typiska fästningar och murar m.m. som vittnar om Europas kulturarv

BUDAPEST och WIEN 22 – 28 aug.

En resa till "Donaus drottning" Budapest och "Valsernas stad" Wien där du bl.a. får njuta av vacker arkitektur, varma bad, skön musik och Sachertårter. Mellan de båda städerna gör vi en båttur på Donau.

KRYSSNING ÖSTRA MEDELHAVET

16 – 29 sept.

Vi kryssar med Royal Caribbians "Serenade of the Seas" till bl.a. Rom, Salerno, Venedig, Dubrovnik, Sicilien, Malta, Korfu, m.fl. orter på vilka vi gör strandhugg och kan delta i utflykter till olika intressanta sevärdheter. Ombord njuter vi av fartygets alla faciliteter och aktiviteter

KUBA 27 okt - 11 nov

Under rundresa i kontrasternas Kuba väntar storslagen natur, spännande historia och en allestädes närvarande salsamusik. Resan avslutas med en veckas sol och bad i Varadero viken.

NEW YORK nov/dec.

Kultur- och julresa till "the Big Apple" där du under en kortvecka får uppleva New Yorks puls och intensiva julförberedelser

Vill du veta mer? Ring 070-345 55 09 eller sänd talongen till SOBER-resor, IOGT-NTO, Rotevägen 2, 433 69 Sävedalen, E-mail: soberesor@telia.com. Hemsida www.soberesor.se

Klipp här -----

Jag vill veta mer om följande resor:

- ☐ Gambia o Senegal ☐ Kroatien ☐ Kryssning
☐ Budapest o Wien ☐ Kuba ☐ New York

Namn Antal res

Adress Te l.....

Postnr Postadress

E-mail:

Maria Larsson: "Cannabis är glorifierat"

NARKOTIKA Allt fler tror inte på att cannabis är skadligt eller beroendeframkallande. "Det finns många missförstånd kring cannabis", säger Maria Larsson, minister med ansvar för bland annat narkotikapolitik, under invigningen av en internationell forskarkonferens i Stockholm kring cannabis.

I sitt inledningstal poängterade Maria Larsson att hon prioriterar kampen mot narkotika högt.

– Jag är väldigt glad att den här forskningskonferensen blev av, säger Maria Larsson. Vår politik måste baseras på evidens och forskning och jag tror att vi genom den här konferensen får bättre underlag för våra beslut.

Maria Larsson menar att en av anledningarna till att cannabis

bruket är relativt stort just nu och att allt fler talar om legalisering är att det finns missförstånd kring hur skadligt cannabis egentligen är.

– Det finns studier som visar att allt färre tror att cannabis är skadligt eller beroendeframkallande. Det finns en trend att cannabis glorifieras, och en av de viktigaste uppgifterna är att bekämpa den trenden.

PIERRE ANDERSSON

30 000

... personer har lovat att inte bjuda någon under 18 på alkohol i Blå Bandets kampanj.
www.ingenalkoholfore18.se

FOTO: AKADEMISKA SJUKHUSET

Akuten full av alkoholskador

Nästan varannan manlig och var tredje kvinnlig patient på medicinakuten dricker för mycket.

ALKOHOL Alla patienter som togs in på Östra sjukhusets medicinakut under 2011 erbjöds att fylla i ett AUDIT-formulär. Resultatet visade att närmare varannan man och var tredje kvinna, under 65 år, som fyllde i formuläret hade en problematisk alkoholkonsumtion, det vill säga mer än åtta poäng på AUDIT.

Claudia Fahlke, professor på psykologiska institutionen vid Göteborgs universitet och ansvarig för studien, är inte förvånad över att resultatet.

– Överläkaren på kliniken hade själv uppskattat att ungefär en tredjedel av patienterna var där på grund av sin alkoholkonsumtion. Det stämde ju ganska bra

med våra resultat.

Kvinnliga patienter och män över 65 med fler än fem poäng på AUDIT erbjöds ett motiverande samtal. Det samma gällde män under 65 med en poäng över sju. Samtalen var antingen rådgivande eller hänvisade till olika behandlingsmöjligheter, beroende på patientens problem.

– Alla som fyllt i namn fick feedback på sitt resultat. För patienter som ville ha hjälp fanns beredskap på Nordhemskliniken och Respons Alkoholmottagning. Dessvärre var det inte många som var intresserade av att gå dit. Förhoppningsvis blev de ändå hjälpta av det samtal de fick, säger Claudia Fahlke.

Studien genomfördes som ett

samarbetsprojekt mellan den medicinska akutvårdsavdelningen MAVA, Beroendekliniken på Östra sjukhuset, Göteborgs universitet och Göteborgs stad. Projektet gick ut på att hitta en metod för att upptäcka patienter som drack riskabelt mycket alkohol och erbjuda dem hjälp.

Någon fortsättning efter projektet har det dock inte blivit. Resultatet visar att akutmottagningar är en bra plats att upptäcka patienter som behöver hjälp med att hantera sitt drickande, men arbetet är tidskrävande och svårt att genomföra utan extra resurser.

– Trots att alla skulle tjäna så mycket, både i pengar och minskat mänskligt lidande, på att upptäcka de här personerna i tid är det inget som prioriteras, säger Claudia Fahlke.

EVA EKEROTH

Välkommen till IOGT-NTO:s stora

KURS-KURSHELG

1-2 FEBRUARI 2014 PÅ TOLLARE FOLKHÖGSKOLA, SALTSJÖ-BOO, UTANFÖR STOCKHOLM

Kommer du ihåg hur roligt det var förra året?

Eller är du nyfiken på vad alla pratade om och som du missade förra året?

Äntligen är det dags igen!

Kom till Tollare folkhögskola 1-2 februari och kombinera ditt egna kursprogram med de kurser som passar just dig. Dagarna kommer att fyllas med kurser av alla de slag. På lördagen är det gemensam middag och sen väntar en festlig kväll.

Givetvis finns det även möjlighet att ta med sina barn. Vi erbjuder aktiviteter för barn upp till 15 år.

Om du vill delta hela helgen och önskar boende kostar det 1 200 kr, vilket också inkluderar middag och kvällsprogram lördag kväll. Vill du veta mer om helgens kursutbud, specifika kostnader eller vilket boende som finns så titta på vår hemsida www.iogt.se/utbildningar.

Anmäl dig senast 10 januari på iogt.se/utbildningar eller så ringer du 08-672 60 05.

Kontaktperson: Lina Staav, 0733-72 62 09 eller lina.staav@iogt.se.

Lördagens kurser 10.00-17.00 Söndagens kurser 09.00-16.00

1. Valarbetet	1. Skatten, skatten, skatten
2. Alkohol och genus	2. Press/media
3. Spelledare i Coach Board Game (CBG)	3. En annan sida av EU
4. Festfixaren	4. Kreativa mötesformer
5. Projektledaren	5. Familjeverksamhet
6. Studieledaren	6. Skapa ditt dreamteam
7. Välkommen till ditt IOGT-NTO	7. Arbetsledaren

"DOM BLIK
KNASIGA
I KNOPPEN"

DÄRFÖR GILLAR INTE BARN NÄR VUXNA DRICKER

Barn vet mycket mer om **alkoholens konsekvenser** än vuxna tror. Och de gillar inte vad de ser.

TEXT EVA EKEROTH ILLUSTRATION MAGNUS FREDRIKSEN

Den största svenska undersökningen gjordes i början av 1980-talet av Inger Nelson-Löfgren. Den visar att barn som är fem-sex år har ganska klart för sig vad alkohol är, hur det påverkar den som dricker och vilka konsekvenser det kan få. Redan i tre-fyraårsåldern börjar attityderna formas för att till stora delar vara fastlagda i sju-åttaårsåldern.

I Inger Nelson-Löfgrens undersökning svarar 87 procent, av de 117 intervjuade sexåringarna att alkohol är något man dricker. Ännu fler, 94 procent, vet att vin och öl är något man dricker.

Resultatet bekräftas av andra undersökningar.

”Det är typ som nånting som är i öl och kanske ibland i vin och lite sänt.” svarar Nils, 8 år när han får frågan vad alkohol är av Filipa Risbecker och Mia Simonsen, studenter på GIH i Stockholm, som skriver en uppsats om barns uppfattning om alkohol.

Sexåringarna i Inger Nelson-Löfgrens undersökning har också klart för sig vad som händer med den som druckit.

”Dom blir konstiga i huvudet, knasiga i knoppen, gör inbrott – inte bra”, säger ett av barnen.

”Dom känner sig kloka, men är inte det, vet inte att man är full”, säger en annan.

”Dom börjar kräkas tidigt på morgonen”, säger en tredje sexåring.

När sexåringarna i Inger Nelson-Löfgrens studie ska berätta varför man dricker alkohol svarar de flesta att det är för att man är törstig eller för att det smakar gott, men några svarar för att det är fest, för att man är ensam eller för att det är en vana. En del svarar också att det är för att bli glad, sömnig, snäll eller för att man vill slåss.

De flesta barnen i GIH-studenternas undersökning har också klart för sig varför vuxna dricker.

”Kanske för att man tycker att det är gott?” svarar Kristoffer, 8 år,

Andra svarar för att andra vuxna gör det, och för att det därför är artigt att dricka. Ett annat vanligt svar är att det är tradition.

Inger Nelson-Löfgren bad ett antal sexåringar att rita en person som druckit mycket alkohol. Sedan bad hon barnen rita en person som inte druckit.

I teckningarna av den som druckit ritade 53 procent av barnen ett attribut,

"FULLA VUXNA KAN VARA OTÄCKA

Accent kollade **vad fyra svenskar tycker** om IOGT-NTO:s kampanj Vit jul. Och: Kunde de tänka sig att själva avstå alkohol under julhelgen?

Anna Lundbäck, 44

– Jag känner inte till Vit jul-kampanjen, men tycker att det låter vettigt och bra. Jag skulle absolut kunna tänka mig att helt avstå från alkohol under julen. Jag fattar faktiskt inte varför man måste dricka och dricker

lika gärna alkoholfritt själv. I min familj var julen inte en helg då man drack. Visst kunde det förekomma en nubbe och lite öl från snabbköpet, men inte mer än så. Ingen har

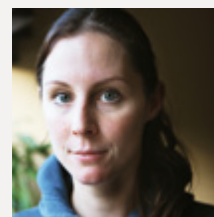

någonsin varit full. Jag var nog 30 år gammal innan jag fattade att andra gärna drack mycket just på julen. Jag anser att jul och alkohol är en onaturlig kombination och tycker inte ens att vin passar ihop med julens smaker. Dessutom kan fulla vuxna vara otäcka för barnen. Vissa blir aggressiva eller bara larviga och dumma. Julen är barnens högtid, de ska ha ett fint minne och slippa uppleva berusade föräldrar och släktingar.

Nickie Arvidsson, 33

– Jag har inte hört talas om kampanjen, men känner att jag själv absolut skulle kunna

avstå från alkohol under julhelgen. Däremot vet jag inte om jag egentligen vill avstå, jag känner inget behov av det, och känner heller

inget behov av att påverka andra att inte dricka under julen. Man gör som man känner. För mig är julen inte förknippad med "festande", utan det är i högsta grad barnens högtid.

Därför dricker jag och mina närmaste väldigt måttligt. Något glas vin kanske och en eller ett par nubbars till sillen. Det tycker jag ändå hör till traditionen. Samtidigt tycker jag att det är viktigt att alltid ha några bra alkoholfria alternativ till den som inte vill eller kan dricka. Alkoholfri glögg går lika bra. Det är dofterna och julkänslan man vill åt. I mitt barndomshem dracks det nästan ingenting under julen.

till exempel en flaska eller ett glas, för att illustrera att personen druckit. Så många som 34 procent antydde berusningen genom streck eller annat omkring huvudet som visade på yrsel och vinglande gång. I några fall har den berusade ritats med tårar eller i social misär.

En pojke beskrev att hans teckning föreställde "en gubbe, 53 år, som ligger i en trappuppgång. Han har fru och barn, men de tycker inte om honom så han har bara trappuppgången att bo i, och så ute. Han dricker sprit för att inte känna att det är kallt, men blir förkyld i alla fall. Det kan bli slagsmål också, på krogar och så."

En flickas teckning föreställde en tant. "Hon skriker allt vad hon orkar, sett sån på tunnelbanan, poliserna satt bredvid. Hon är gammal, 28 år, känner sig dålig, ont i huvudet när man dricker. Hon är arg,

man blir det, jag vet för min mamma och pappa gör det, skriker och gapar allt vad dom orkar."

Så gott som alla barn hade ritat den onyktre som en vuxen, oftast man, medan samtliga ritade den nyktra personen som ett barn av samma kön som sig själv.

Inte heller för ännu mindre barn passerar berusningen obemärkt förbi. Enligt Statens folkhälsoinstitut märker även små barn att vuxna druckit genom att de uppträder annorlunda vilket kan verka skrämmande. De uppmanar därför föräldrar att dricka måttligt.

Barn vill inte att deras föräldrar ska vara berusade. I Barnombudsmannens årsrapport 2005 redovisas en undersökning bland barn i åldrarna 10–18 år. Den visar att 77 procent av barnen tycker att det är oacceptabelt att föräldrarna dricker sig berusade i deras närvaro. ■

"Dom känner sig kloka, men är inte det, vet inte att man är full."

ETT AV BARNEN I UNDERÖKNINGEN

FÖR BARNEN"

Jag har upplevt alkoholism på nära håll och vet att det kan slita sönder familjer. Men om man inte har några problem av alkoholen tycker jag ändå att det är okej att dricka litegrann under julen.

Björn Djulstedt, 70

– Nej, jag har inte hört talas om Vit jul. Men jag tycker väl att det kan vara en bra sak om man har barn, att avstå från att dricka alkohol. Annars tycker jag nog att det inte blir någon

jul utan nubbe, så jag skulle inte vilja ta ställning och bli nykter under julen. Jag är uppväxt med en vanlig, svensk jul där man tog en nubbe till sillen,

det är ju tradition. Det dracks inte för mycket hemma hos oss och bland de personer jag känner finns det inte någon som går över gränsen och blir för full. Mitt intryck är att de flesta dricker med måtta. Men om man har svårt att hantera alkohol och betar sig illa, så måste man begränsa sig.

Jannis Kollias, 33

– Jag har aldrig hört talas om Vit jul-kampanjen, men jag har inget emot idén. Jag tycker det är bra att visa att man faktiskt kan fira jul utan alkohol och jag tycker det är ett bra initiativ. Men allra bäst är det ju om man aldrig överdriver sitt drickande, så att man inte måste avstå från alkohol under julen. Själv dricker jag väldigt måttligt, men tycker att det är gott att kunna dricka lite vid festliga tillfällen. Jag kommer ursprungligen från

Fakta. Vit jul

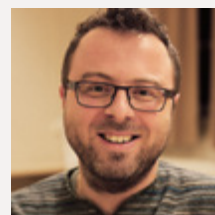
IOGT-NTO:s kampanj Vit jul genomförs i december för sjunde året i rad. Syftet med kampanjen är att bedriva **jullovssaktiviteter för barn, unga och familjer** och få fler vuxna som firar jul med barn att låta julhelgen vara alkoholfri.

I kampanjen arbetar man också med att få folk att avstå alkohol under julhelgen. I skrivande stund har närmare 11 000 personer skrivit under på det.

Du kan **läsa mer** om Vit jul på www.vitjul.se

Grekland och vårt julfirandeskiljer sig inte så mycket från det svenska, mer än maten förstås. Vi äter andra saker, men annars är

det samma; en stor middag tillsammans med familjen. Jag minns min barndoms jular som en stor fest, vi hade julgran, stämningen var god, maten var god och det var

mycket diskussioner. Ingen drack särskilt mycket, alkohol har aldrig varit en stor del av vårt firande. Men jag vet att det finns människor som dricker för mycket och det är såklart jobbigt. I Grekland är det vanligare än i Sverige att man sätter sig bakom ratten när man har druckit, vilket naturligtvis är helt förkastligt.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

ILLUSTRATION: MAGNUS FREDERIKSEN

BARN I GLOBAL ENKÄT:

Alkohol orsakar våld

Det är 6 499 barn från 47 länder som fått svara på frågor i en stor undersökning från Barnfonden och ChildFund Alliance.

Svaret "dåligt uppförande" som orsak till våld uppgav en tredjedel av barn i rika länder och en fjärdedel i fattigare länder. I Kambodja tycker hela nio av tio barn att alkohol är främsta boven till våld, i Mongoliet, Australien och Vietnam angav 53, 45 respektive 41 procent detsamma.

Åtta procent av barnen från utvecklingsländer säger att narkotika är den främsta orsaken bakom våld, medan siffran i de utvecklade länderna är 18 procent.

I afrikanska Kenya och Ghana tycker hälften av tillfrågade barn att sociala konflikter är huvudorsak till våld, medan sju av tio barn i Afghanistan ser kriget som främsta orsak. ■

DRUGNEWS / SL

**"I Kambodja
tycker 9 av 10
barn att alkohol
leder till våld."**

KRÖNIKA

Vit jul har hjälpt många barnfamiljer

Många har fått en bättre jul tack vare IOGT-NTO:s kampanj. Det menar författaren Hillevi Wahl.

Hon borde veta, för hon rör sig i miljöer och bland folk som inte direkt är kända för att spotta i glaset. Men till och med där börjar många tröttna och ifrågasätta: Ska det vara så här? Måste man bli så här trött och sliten? Eller finns det ett annat sätt?

Japp, det finns det. Och Vit jul-kampanjen är en bra start på ett nytt sätt att leva och tänka.

Jag har ofta fått frågan varför jag är ambassadör för Vit jul – och jag svarar alltid: För att den funkar! För att den är så genialisk!

Tre dagar kan alla vara nyktra för barnens skull. Och om de inte klarar av det, så borde de nog ta sig en rejäl funderare om varför.

Det har lanserats många pr-kampanjer för ett nyktrare liv de senaste decennierna. De flesta har vi nog redan glömt. Men redan första julen jag var ambassadör vet jag att den hjälpte minst två familjer i min egen bekantskapskrets.

En väninna befarade att hon drack för mycket, och ville gärna dricka alkoholfritt över jul, men hon kunde inte förmå sig att berätta för sin familj att hon oroade sig över sitt drickande. Hon var inte riktigt där än. Hon bad om råd.

"Säg bara att du har skrivit på för Vit jul! Då behöver du inte gegga ner dig i varför", tipsade jag.

Hon gjorde precis så och berättade efteråt att det hade funkat utmärkt. Hon sa att barnen hade varit ovanligt glada och harmoniska. Min vän hade till och med fått andra släktingar och vänner att skriva på för en vit jul. Och bäst av allt – hon fick en start till att faktiskt ta tag i sitt eget drickande på ett bra sätt.

En annan som blev hjälpt var en tidigare chef som kallade in mig på sitt rum. Jag trodde först det gällde ett jobb hen ville prata om – men det var mer personligt än så:

Hillevi Wahl

"Min bror dricker för mycket och det spårar alltid ur på julen. Det blir bråk och handgemäng. Vi sitter hela tiden som på nålar och väntar på explosionen. Barnen blir rädda och ledsna och någon försöker till och med hålla jämna steg i drickandet för att brorsan inte ska skämmas ut alltför mycket. Nu vet jag inte hur jag ska göra – jag kanske ska låta bli att bjuda honom till oss i jul? Men jag tycker att det är synd att han ska sitta ensam", sa chefen.

Jag föreslog då att de skulle skriva på kampanjen och berätta i förväg för alla gäster att de hade en vit jul i år. Chefen var först lite tveksam. Skulle det inte bli lite tråkigt då?

"Tja, det vet du ju inte förrän du har provat. Och ingen har väl tyckt att det varit bra hittills", sa jag.

Efter julhelgen kom chefen tillbaka och fullkomligt strålade av lycka.

"Det var den bästa julen vi har haft någonsin. Alla var avslappnade och glada, min bror var nykter och jättetrevlig, vi spelade spel och pratade och skrattade och drack julmust – vet du, det var riktigt gott!"

Chefen lät nästan förvånad själv över denna upptäckt.

Sedan dess har jag fått höra många liknande historier. Från föräldrar och barn som haft sina bästa jular någonsin. Men som aldrig riktigt har kunnat tänka tanken att det gick att fira jul utan alkohol.

HILLEVI WAHL

HON VILL FÖRBJUDA BERUSADE FÖRÄLDRAR

De flesta anser nog att det är **olämpligt att vara berusad** då man har ansvar för små barn.

TEXT EVA EKEROTH

Madeleine Leijonhufvud, professor i straffrätt, vill gå ett steg längre. Hon tycker att det borde vara straffbart att vara berusad när man har hand om barn.

– Jag började fundera över straffrätten ur ett barnperspektiv, om den verkligen täcker in allt, och kom fram till att den inte speglar det perspektivet alls, säger hon.

Det vill hon ändra på.

– Att vårdnadshavaren är berusad är skadligt och oerhört traumatiserande för ett barn. Jag kom fram till att barn borde ha rätt att ha en vårdnadshavare som inte är påverkad. Det borde vara vårdnadshavarens skyldighet att se till att hålla sig nykter eller skaffa en nykter ersättare, om man till exempel ska gå på fest en kväll, säger Madeleine Leijonhufvud.

Hon ser paralleller till 70-talets diskussioner om barnaga.

– När vi började diskutera om barnaga skulle förbjudas var det många som reagerade likadant som nu och hävdade att det är en angelägenhet för familjen och att man kränker föräldrarnas integritet genom ett förbud. Nu är det ingen som ifrågasätter förbudet mot aga.

Madeleine Leijonhufvud skulle vilja ha inskrivet i föräldrabalkens kapitel om vårdnad att det till vårdnadsplikten hör att barnet ska ha en nykter person som vårdnadshavare.

– Om vi får igång en debatt om detta så att frågan lyfts så tror jag att det kommer att medföra att attityderna ändras även i det här fallet, säger hon.

Till IOGT-NTO:s kongress i somras låg en motion om att IOGT-NTO skulle verka för att det blir straffbart att berusa sig när barnen är med. Den motionen avlogs. ■

ILLUSTRATION: MAGNUS FREDRIKSEN

"BRA OCH VIKTIG KAMPANJ"

När retorikkonsulten Elaine Eksvärd förra året fick frågan om hon ville bli **ambassadör för Vit jul**, tackade hon genast ja, trots att hon aldrig hade hört talas om kampanjen.

TEXT MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN FOTO JESPER ANHEDE

– **Det kändes så självklart** att tacka ja. Hur skulle man kunna säga nej till en så bra och viktig kampanj? Att avstå från alkohol under julen är ingen stor grej. Jag är lättpåverkad, så jag säger ofta nej till alkohol av den anledningen. Men att avstå för barnens skull är en ännu viktigare anledning. Fler borde göra detsamma, säger Elaine, som inte tvekade att medverka i Vit jul-kampanjen även i år.

Hon har personliga erfarenheter av berusade vuxna och minns hur det var under barndomens jular – obehaget, oron och de grumlade förväntningarna.

– I stället för att se fram emot alla jul-

klappar, maten och den varma stämningen gick jag runt och var orolig och hoppades att det inte skulle bli bråk. Det var inte kul, säger hon och tillägger att den här

Fakta. Elaine Eksvärd

Namn: Elaine Eksvärd

Ålder: 32

Familj: Maken Gustav och sonen Matheo, 1,5

Bor: I Stockholm

Yrke: Retorikkonsult

känslan uppstod framför allt under julafton, då släkt och vänner samlades. Några kunde inte hantera alkohol och det gick ut över barnen, som inte fick den där harmoniska, mysiga julen.

– Jag kan inte förstå hur man kan vilja vara påverkad när man har barn i närheten. Jag tycker att man kan jämföra det med bilkörning. Drick aldrig mer än att du skulle kunna köra bil. Då blir det inte för mycket!

Elaine berättar att jultraditionerna i hennes närmaste familj har handlat mera om god mat än om alkohol. Man åt tills man storknade och däckade sedan till Kalle Anka. Och så har det fortsatt även

"Alkoholnormen är skrämmande stark i Sverige."

ELAINE EKSVÄRD

BÖRJE SALMING:

"I år blir det en jul utan alkohol"

Eva Estberger heter IOGT-NTO-medlemmen som lyckades få **hockeylegendaren Börje Salming** att skriva på för Vit jul. Accent var med i Söderhamn.

TEXT OCH FOTO EVA EKEROTH

sedan Elaine själv blev mamma. Sonen Matheo är 1,5 år.

– Vi träffar släkt och vänner på julen och alkoholen utgör en väldigt liten del av firandet, om ens alls. Därför är det knappast någon som ens har uppmärksammat att jag avstår från alkohol. Ingen dricker särskilt mycket och det är maten som står i fokus. Så jag upplever inte att jag blir ifrågasatt eller att jag måste försvara mitt val under julen. Jag känner inte att jag måste påpeka min nykterhet, eftersom det inte är någon stor sak, vare sig för mig eller för min omgivning, säger Elaine, som dock har upplevt att hon blir ifrågasatt i andra festliga sammanhang.

– Jag är inte nykterist, men det händer att jag väljer alkoholfritt ändå på en fest eller ute på krogen och då får jag ofta kommentarer. Att jag är trist som inte dricker. Det tycker jag är trist! Alkoholnormen är skrämmande stark i Sverige och folk blir väldigt störda om någon i sällskapet väljer att inte dricka alkohol. Det är inte klokt.

Elaine säger att hon inte har känt något behov av att poängtera sin medverkan i Vit jul-kampanjen. Däremot har hon berättat om den i sin blogg – som har 130 000 läsare.

– Där finns det folk som blir väldigt provocerade och reagerar negativt. De tycker att jag är löjlig som väljer att avstå alkohol på julen. Men jag hoppas förstås att jag genom att lyfta den här frågan väcker tankar och kan påverka andra att ta samma beslut. Att avstå alkohol för barnens skull. Julen är ju främst deras högtid. ■

Vinden blåser kall i Söderhamn. Ändå är många ute och går på Köpmangatan. Det är skyltsöndag och julmarknad. Ur högtalarna ljuder julmusik. Framför ett av stånden ringlar sig en liten kö. Det är IOGT-NTO:s stånd som lockar folk. Dragplåstret är Börje Salming som just blivit ambassadör för Vit jul och nu står och skriver autografer samtidigt som han övertalar folk att avstå från alkohol under julen.

– Jag har i alla fall bestämt mig, säger Börje Salming till klungan runt honom. I år blir det en jul utan alkohol.

Som extra lockbete lottar han ut en ishockeyklubb bland dem som skriver på. Många mobiltelefoner åker upp och Börje Salming låter sig villigt fotograferas med såväl unga som gamla hockeyentusiaster.

För Börje Salming var det inte svårt att tacka ja till Vit jul.

– Jag är ingen nykterist och det har hänt vid ett antal tillfällen att jag druckit för mycket. Men jag älskar julen och tycker verkligen att det ska vara barnens helg. Därför var det självklart att ställa upp, säger han till Accent.

Börje Salming har fyra barn. De båda yngsta Rasmus, 18, och Bianca, 15, bor fortfarande hemma. De två äldre Anders,

Fakta. Börje Salming

Börje Salming är född i Kiruna 1951. Som nittonåring flyttade han till Gävle och började **spela i Brynäs** där brodern Stig redan fanns. Efter tre år blev han proffs i Kanada. I NHL blev han kvar i 17 år.

39, och Teresa, 37, har egna familjer. Fyra barnbarn har det också blivit. Tillsammans firar de en traditionell jul.

– Vi firar som de flesta med skinka och julmat. Men sedan de äldsta skaffade egna familjer så har jag börjat samla all hos mig på juldagen. Då kommer de allihop. Har man tur lägger sig lite snö på stolpar och julbelysning. Det är så otroligt vackert och man blir så glad, säger Börje Salming.

Eva Estberger, studieledare i Gävleborgs IOGT-NTO-distrikt är den som kontaktat Börje Salming.

– Vi hade sommarställen intill varandra när jag var barn. Jag brukade leka med hans dotter och minns honom som väldigt snäll och som världens roligaste lekfarbror. När vi började planera det här tänkte jag att jag kan ju stå på torget och försöka få folk att skriva på, men det skulle vara så mycket roligare om vi hade något mer att komma med. Börje Salming är en legend, särskilt här i Gävleborg, säger Eva Estberger. ■

Nya sjöfyllerilagen: **STATISTIKEN GÅR INTE ATT LITA PÅ**

Det går ännu inte att säga om **skärpningen av sjöfyllerilagen** har haft någon inverkan på fylleriet på sjön – det finns helt enkelt ingen statistik man kan lita på.

TEXT **LARS SOOLD** FOTO **SOFIA SABEL**

Man stöter på flera problem när man försöker jämföra antalet sjöfylleriärenden före och efter skärpningen av lagen 2010. Men först, för att kunna följa med in i statistikens och siffrornas värld, är det bra att klargöra att det är två myndigheter som bevakar och rapporterar fylleriet. Polisen och Kustbevakningen.

Polisens nationella siffror fram till och med 2010 stämde inte. Det berodde på att man använde olika brottskoder i den lokala rapporteringen och den nationella sammanställningen. Vill man få fram rätt siffror måste man vända sig till var och en av de 21 polismyndigheterna för att kolla om de har fört någon egen statistik. Det har man i Stockholm och Västra Götaland, som är de enda länen med särskilda sjöpolisenheter. Då ser man stora skillnader mellan deras egen statistik och de siffror man får ut från Rikspolisstyrelsen.

– Vi har fört en egen statistik för att vi behöver se vad vi uträttar i jobbet, säger

"Antalet fall påverkas mycket av skiftande väder, dyrare bensinpriser och lågkonjunktur."

FREDRIK JOSEFSON

Christer Magnusson, tf chef för sjöpolisen i Västra Götaland.

Något som ännu mer försvårar korrekta analyser av sjöfylleriet är att både Polisen och Kustbevakningen fick nya befogenheter med den nya lagen 2010. Båda fick då rätt att ta slumpmässiga stickprov, vilket gjorde att antalet prover ökade, vilket påverkade antalet anmälda fall.

Statistiken påverkas mest av att Kustbevakningen fick utökade befogenheter eftersom de har betydligt större resurser

än Polisen och därför anmäler många fler sjöfylleribrott. Att bara titta på antalet anmälda brott är därför inte så intressant.

Ska man få någon fingervisning på sjöfylleriet före och efter lagändringen behöver man jämföra anmälningarna i förhållande till hur många prover som togs. Året innan lagen skärptes, 2009 åkte 17 procent fast av de som Kustbevakningen testade. Detta sjönk nästa år till 8,9 procent. Men jämförelsen är osäker eftersom antalet prover sexfaldigades från 564 stycken

Fakta. Sjölagen

Sjölagen skärptes på två sätt 2010. Det ena är att man nu kan straffas för 0,2 promille, samtidigt som gränsen för grovt sjöfylleri, 1,0 promille finns kvar. Sedan 2010 får både Kustbevakningen och Polisen ta **stickprov på skeppare och andra som har en viktig uppgift ombord**. Men man får bara göra det på båtar som kan köra i 15 knop och eller är längre än tio meter. Om båten är mindre och långsammare har myndigheterna alltså inte rätt att utföra stickprov – såvida man inte kört vårdslöst eller betett sig konstigt med båten.

sjöfylleribrott också begått andra brott så åker brottet bort från sjöfylleristatistiken.

– Vi har fortfarande dessa problem med PUST. Förhoppningsvis kommer det att rättas till, säger Fredrik Josefson vid Sjöpolisen i Stockholm.

För att jämförelsen mellan antalet brott och antalet prover ska bli korrekt behöver antalet inrapporterade prover stämma. Men även här blir det fel.

Till sjöss använder Polisen samma instrument som i biltrafiken. Dessa är automatiskt inställda på att provet tas på land. Därför måste man till sjöss ställa om instrumentet varje gång, vilket man då och då glömmar. Det gör att prover som tas till sjöss registreras i statistiken som om de vore tagna i biltrafiken.

Kustbevakningen rapporterar i stället in antalet prover manuellt, vilket också kan skapa fel på grund av den mänskliga faktorn.

Landets totala siffror, där både Kustbevakningens och Polisens är med, får man från Brottsförebyggande Rådet, BRÅ, som ansvarar för den nationella brottsstatistiken. Där ser det ut som sjöfylleriet ökade kraftigt samma år som skärpningen av lagen infördes.

Enligt deras siffror var antalet sjöfylleribrott 299 2010 jämfört med 100 stycken året innan. Men nu vet vi alltså att samma år genomförde Kustbevakningen sex gånger fler kontroller än året innan – detta syns bara för den som analyserar BRÅ:s siffror djupare.

Enligt BRÅ minskade brotten mellan 2009 och 2011 från 299 till 255 och 228 fall.

till 3240. De kommande åren har det varit mellan 6 och 7,5 procent som åkt fast av de som testats av Kustbevakningen.

Polisen rapporterade, samma år som lagen skärptes 47 fall i hela landet, vilket ökade till 79 stycken året efter. Det innebär en ökning med 69 procent trots att den skarpare lagen hade funnits i två år.

Utan att veta helt säkert, så är det ganska osannolikt att fylleriet skulle ha ökat så mycket. Det beror förmodligen mer på att polisen fick bättre ordning på sitt statistiksystem och att man tog fler prover.

Från och med att Polisens nya rapporteringssystem, PUST, infördes 2011, stämmer Stockholms och Västra Götalands siffror på lokal nivå bättre med Rikspolisstyrelsens nationella statistik. Men även efter 2011 har det förekommit stora skillnader mellan sjöpolisens egna lokala siffror och Rikspolisstyrelsens siffror. Ett skäl är att om en person som anmälts för

Men bakom den nedgången ligger delvis att Kustbevakningen då tog färre prover.

Bedömare hos både Sjöpolisen och Kustbevakningen menar att man ska vara försiktig med att slå fast någon trend för onykterheten på sjön.

– Vi måste vänta och se hur det blir när vårt rapporteringssystem fungerar fullt ut. Det kan nog ta tre, fyra år till. Sedan ska vi vara medvetna om att antalet fall påverkats mycket av skiftande väder, dyrare bensinpriser och lågkonjunktur som gjort att motorbåtarna legat mer stilla än tidigare.

Fredrik Josefson är erfaren förundersökningsledare vid den andra av landets sjöpolisenheter i Stockholms län.

– Min upplevelse när jag är ute är att sjöfylleriet gått ned. Man använder sig mer av så kallade fyllechaffisar och det verkar som båtfolket har tagit de nya reglerna till sig. Men hur mycket av nedgången som beror på lagen är förstås svårt att säga. ■

God Vit jul!

Hjälp oss att sprida Vit jul till dina nätverk! Tillsammans kan vi göra skillnad!

www.vitjul.se

IOGT-NTO SÖKER SKRIBENTER FÖR FRILANSUPPDRAG

IOGT-NTO-förbundet söker nu dig som är en duktig skribent och som är intresserad av att ta frilansuppdrag åt IOGT-NTO-förbundet. Det handlar om att skriva texter till exempelvis vår hemsida, broschyrer, artiklar, inbjudningar och olika bloggar. Då texterna oftast handlar om IOGT-NTO och närstående organisationer, är det bra om du har god kännedom om oss.

Eftersom det kommer att vara frilansuppdrag, så du ska ha möjlighet att fakturera IOGT-NTO för ditt arbete.

IOGT-NTO SÖKER FORMGIVARE/LAYOUTARE FÖR FRILANSUPPDRAG

IOGT-NTO-förbundet söker nu dig som är en duktig formgivare och/eller layoutare och som är intresserad av att ta frilansuppdrag åt IOGT-NTO-förbundet. Det handlar om att formge exempelvis broschyrer, inbjudningar, affischer, profilprodukter och andra produktioner. Då det som ska produceras oftast handlar om IOGT-NTO och närstående organisationer, är det bra om du har god kännedom om oss.

Eftersom det kommer att vara frilansuppdrag, så du ska ha möjlighet att fakturera IOGT-NTO för ditt arbete.

IOGT-NTO är ett av fyra förbund inom nykterhetsrörelsen IOGT-NTO-rörelsen. Vi är medlemsstyrda och organiserade på lokal, regional, nationell och internationell nivå. I detta frilansuppdrag kommer du att göra uppdrag åt vår kommunikationsavdelning på förbundskansliet.

Är detta något för dig eller har du frågor? Kontakta Tobias Tengström, produktionsledare tobias.tengstrom@iogt.se eller 0733-72 62 29.

Alkoholfria julnyheter

Accent har testat systembolagets
julnyheter – omdömena är blandade.

TEXT **MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN**

TESTPANEL **MARIA ZATZEWSKY RUNDGREN, EVA EKEROTH OCH NATHALIE ANDERSSON**

Öl Mikkeler

"Kärv och besk, frisk doft, mjuk, lättdrucken, men saknar lite sting."

Artikelnr: 1958

Betyg:

Julmust Nygårda, lagrad i bourbonfat

"Luktar gott och väldigt juligt. Fyllig och bra med fint skum. Jättegod!"

Artikelnr: 99343

Betyg:

Julmust Nygårda, lagrad i romfat

"Luktar mycket rom, arrak, lite kaffe och lite godis. Överdriven romsmak."

Artikelnr: 99364

Betyg:

God Jul Glögg alkoholfri

"Luktar gott, varmt, inbjudande och juligt av kanel och kryddor! Härlig julkänsla! Extra plus för att 1 krona för varje såld flaska går till Världens Barn."

Artikelnr: 94666

Betyg:

Dufvenkrooks Chokladglögg

"Doft och smak av bränd choklad. Blä!"

Artikelnr: 99115

Betyg:

Blossa Alkoholfri Glögg

"Luktar som en byggarbetsplats. Unken, fadd, blaskig. Inte bra"

Artikelnr: 99380

Betyg:

HAN VILL LÄRA ALKOHOLISTER DRICKA MÅTTLIGT

Nyheten om en ny metod som ska lära alkoholberoende att dricka kontrollerat har **väckt starka känslor**. Metoden passar dock inte för alla.

TEXT EVA EKEROTH FOTO MOA KARLBERG

Debattens vågor gick höga när Sven Andréasson, professor och alkoholforskare, presenterade ett nytt verktyg avsett att användas av distriktsläkare för att hjälpa patienter att ta kontroll över sitt drickande.

Att en alkoholist skulle kunna ta kontroll över sitt drickande står i strid med den bild de flesta har: en gång alkoholist – alltid alkoholist. Tidningarna vädrade morgonluft. Positiva nyheter om alkohol får snabb spridning och att alkoholister inte behöver vara nyktra för tid och evighet verkar vara en tanke som tilltalar många.

Tidningarnas rubriker löd: "Beroende måste inte bli nykterister", "Alkoholister måste inte sluta helt", "Forskning spolar totalt alkoholstopp" och "Beroende kan lära sig att dricka".

Men sedan kom motargumenten: "Ett fåtal kan styra sitt missbruk", "Benny Haag: Missbrukare kan naturligtvis inte dricka lagom" och "Melander skeptisk till ny forskning". Arg person med egen erfarenhet av missbruk skriver debattinlägg och intervjuas i medierna. De har kämpat för att bli kvitt sitt missbruk och känner nu att deras och deras kamraters nykterhet ifrågasätts. De är oroad över att människor ska trilla dit igen.

Skådespelaren Benny Haag berättar för Svenska Dagbladet att han försökte dricka kontrollerat, men inte klarade det.

– Jag har ett beroende, det blir inte så att

"En fullblodsalkoholist har en enda vän i livet, och det är spriten."

SVEN MELANDER

jag tar en öl och sedan kan jag sluta dricka. Som alkoholist vill jag ha en berusning, det är det jag är ute efter. Om man har haft drickandet som ett berusningsdrickande, varför är det så viktigt att i fortsättningen kunna ta ett glas vin? Jag har i elva år druckit olika sorters läsk, och lider inte ett dugg av det, säger han till Svenska Dagbladet.

En annan skådespelare, Sven Melander, säger till Expressen att han efter tjugo år som nykter har svårt att se hur man som beroende kan leva sunt med alkoholen.

– En fullblodsalkoholist har en enda vän i livet, och det är spriten. Och den enda vännens enda mål är att döda dig, säger Sven Melander till Expressen.

Vad är det då som gör Sven Andréassons uttalande så provocerande?

– Det är provocerande främst för dem som arbetar med 12-stegsprogrammet och AA. Där finns många trosvissa personer, det gör det svårt att diskutera detta som en empirisk fråga. Det blir ett ifrågasättande av deras fundament att alkoholism är en sjukdom som man inte kan bota. Hela deras världsbild rubbas, men

de har bara mött personer som är gravt beroende, inte den gruppen vi vänder oss till, säger Sven Andréasson till Accent.

Den metod som Sven Andréasson och hans team utvecklat på mottagningen på Riddargatan 1 kallas för 15-metoden. Det är en metod för att få primärvården att ta sig an personer med max 15 poäng på AUDIT, vilket anses som ett lättare beroende. De är knappast aktuella för den traditionella beroendevården.

– De hamnar inte hos oss. Vi betraktar inte dem som beroende. Förr kallade vi dem missbrukare, men nu finns ju inte det begreppet längre. Vi har avtal med, bland andra, Länsförsäkringar för arbetsplatser som har sjukförsäkringar för sina anställda. Enligt det avtalet får vi inte ta emot personer som har mindre än 18-20 poäng, säger Tobias Sahlin, behandlingschef på Nämndemansgården, ett av de största företagen som erbjuder behandling enligt Tolvstegsmodellen.

Men att bara titta på poäng på AUDIT tycker han är fel.

– Man måste titta på personens motiv

för att dricka, bakgrund, tidigare erfarenheter och känslomässigt läge. Det är inte så smart att säga till någon från en missbruksfamilj att den nog kan lära sig att dricka, säger han till Accent.

Det instämmer Sven Andréasson i.

– Den här metoden passar inte alls för alla. Den kan passa om du har ett lättare beroende, eller kanske "bara" dricker för mycket. Har man en ärftlig belastning är det mindre troligt att det kommer att fungera.

– För en del är helnykterhet det enda alternativet, men 90 procent av alla med beroendeproblematik söker inte hjälp, bland annat för att de avskräcks av att traditionell behandling och inte alls är intresserade av helnykterhet. Dem når vi sällan i dagsläget, säger han.

Även Tobias Sahlén tror att metoden kan vara bra för att nå personer som inte annars skulle få någon hjälp.

– Ja, absolut. Vi har också ett program, Prime for Life, där vi med utbildning hjälper personer som tappat kontrollen över sitt drickande. Det syftar inte heller till att få människor helnyktra, säger han.

Så vad är problemet?

– Problemet är att vi har en föräldrad och fördomsfull syn på alkoholister. För de allra flesta av oss, även läkare och alkoholforskare, är en alkoholist en person som super upp avlöningen och går hem och slår hustrun, men människor med alkoholproblem är lika olika som alla andra, säger Sven Andréasson.

Tobias Sahlén anser att man pratar förbi varandra i debatten.

– Att hjälpa folk att återta kontrollen över sitt drickande är ju inget nytt. Problemet är att definiera vad man menar med alkoholister. Nu när man håller på och gör om DSM är det mer förvirrat än någonsin. Man pratar om lätt, måttligt och allvarligt beroende. Hur ska folk veta vad man menar? ■

**"Vi har en
föräldrad och
fördomsfull syn
på alkoholister."**

SVEN ANDRÉASSON

Jessica Andersson: ”Mina jular var hemska”

Nyligen släppte Jessica Andersson ett nytt album som handlar om hennes tuffa uppväxt med en alkoholiserad mamma.

TEXT MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN FOTO PONTUS HÖÖK

Så här i juletider har sångerskan Jessica Andersson fullt upp. Hon är aktuell med julshowen ”Christmas Night” tillsammans med artisterna Sonja Aldén och Magnus Carlsson och turnerar land och rike runt. Jobbigt, skulle många säkert tycka. De flesta vill ju varva ner inför julen, bygga upp förväntningarna, pyssla och mysa.

Men Jessica är bara glad över att kavla upp ärmarna och arbeta hårt kring jul. Vore det inte för sonen Liam skulle hon antagligen inte fira alls.

Som barn till en missbrukande mamma har hon inga roliga barndomsminnen från jularna. Hon och syskonen bodde av och till i fosterfamiljer och hon fick aldrig uppleva riktiga jultraditioner. Hon såg hur andra hade det. Hur de förberedde, pyntade och fixade. Men hon kände sig aldrig delaktig själv eftersom hon aldrig upplevde den där familjekänslan och gemenskapen. I stället kände hon - som så många barn till missbrukare - en klump i magen och oro när storhelgerna närmade sig. Julen är familjens högtid. Men om familjen är trasig blir de utsatta barnen ännu mer utsatta. Skola och fritids är stängda, kompisarna är med sina familjer. Ensamheten är paradoxalt nog som störst just kring jul. Fosterfamiljerna som Jessica bodde hos ansträngde sig för att ge henne en mysig jul, men det blev aldrig ”på riktigt” ändå.

- Det går ju inte att trola bort den där känslan man har av att inte höra till, säger Jessica, som i vuxen ålder i stort sett valde bort att fira jul. Hon hade ju ändå inga traditioner att falla tillbaka på. Först när hon blev mamma till Liam 2002 kände hon att hon vill ordna en fin jul för hans skull.

- Jag kan ju inte hänga upp hela mitt liv på hur hemska mina barndomsjular var. Jag måste skapa nya, egna traditioner och jag försöker så gott jag kan. Vi pyntar, klär granen, äter julmat och köper julklappar. Vi har det väldigt fint nu, säger Jessica, som, sedan hon för fyra år sedan träffade kärleken Niklas, känner att julen betyder allt mer.

Hon har efter alla år slutat att skuldbelägga sig själv - och sin mamma.

- Alkoholism är en sjukdom, som många i Sverige tyvärr lider av. Men visst hade jag önskat att jag hade fått situationen förklarad för mig när jag var barn. Det är lätt att

bli vilsen som nioåring när man plötsligt rycks bort från både sin mamma och sina syskon, jag förstod inte varför, säger hon.

I oktober kom hon ut med en personlig skiva som handlar om utsatta barn. Den är baserad på hennes självbiografiska bok ”När kalla nätter plågar mig med minnen av hur det var” som kom 2009. Skivan heter ”40-14-4” och syftar på viktiga milstolpar i sångerskans liv. Särskilt låten ”Septembermorgon” är djupt berörande. Den handlar om en liten flickas minnen och om hur hon, trots dåliga förutsättningar, ändå ser ljuset i mörkret.

- Och det gick ju bra för mig till sist. Låten är självutlämnande och självbiografisk, men inte till hundra procent. Det skulle bli för tungt att bära, säger Jessica och tillägger att långt ifrån alla låtar på skivan handlar om hennes liv. Några är mer allmängiltiga.

- Det är en annan känsla att sjunga om sina upplevelser än att skriva om dem i en bok. Det här är första gången som jag har varit med och skrivit text och musik. Jag har aldrig trott att jag har haft förmågan att skriva, men det gick ju bra och känns väldigt befriande. Att skriva låtar till skivan har varit lite som terapi för mig. Jag lever mig in 100 procent i texterna och det tror jag märks på skivan och kommer att märkas i mina konserter. ■

”Jag måste
skapa nya, egna
traditioner.”

JESSICA ANDERSSON

Svårt att hänga med?

Lugn, gilla vår **Facebooksida** eller följ oss på **Twitter** så får du de viktigaste nyheterna automatiskt.

facebook.com/accentmagasin
twitter.com/accentmag

Vi skickar också ut ett nyhetsbrev via mejl varje fredag – anmäl dig på **www.accentmagasin.se** om du är intresserad.

accent

Går föreningsmötena på rutin? Är det svårt att få alla att delta i diskussioner och beslut? Accent har tipsen som kan liva upp era möten.

TEXT MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN TIPSARE SUSANNE WIESELGREN

10 TIPS FÖR BÄTTRE MÖTEN

1 Presentera er. Ta en runda kring mötesbordet där alla får berätta något spännande om sig själv. En oväntad talang? Månadens mest häpnadsväckande händelse? Ett bra sätt att lära känna varandra och göra mötet personligare.

2 Alternera fikaansvaret. Låt någon annan än den som brukar köpa eller fixa fika. Då ökar chansen att det blir något nytt.

3 Viktigast först. Ta de viktigaste punkterna i början av mötet – då är folk som piggast.

4 Inledare. Låt någon hålla ett lättsamt föredrag om något intressant under en kvart. Då hinner alla "landa" i mötet och stämningen lättas upp.

5 Flytta ut mötet! Byt plats, var någon annanstans än i er vanliga lokal. Ett miljöbyte kan ge nya tankar.

6 Inspiration. Bjud in någon från en annan organisation som berättar om något som kan bli underlag för diskussion.

7 Rundor. Gå laget runt vid viktiga diskussioner så att alla får tvingas komma till tals.

8 Följ med någon ny. Om det finns nya medlemmar, erbjud att möta upp och slå följe till föreningsmötet. Det kan vara jobbigt att komma till ett nytt sammanhang utan sällskap.

9 Mys till det. Skapa en välkomnande stämning med ljusmarschaller utanför lokalen och/eller värmeljus i lokalen.

10 Mys till det lite till. Ställ fram en skål med frukt eller kanske lite godis.

TYDLIGA SAMBAND MELLAN ALKOHOL, VÅLD OCH HIV

Den amerikanska HIV-forskaren Lori Heise har i trettio år studerat sambandet mellan alkohol, våld och HIV i bland annat Afrika. Det var svårt att få stöd till forskningen – så **farmor lånade ut** pengar.

TEXT OCH FOTO **MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN**

När den amerikanska epidemiologen Lori Heise under några forskningsvisiteter i Nepal och Guatemala upptäckte hur starkt sambandet mellan alkohol och kvinnovåld faktiskt är beslutade hon sig för att forska vidare i ämnet – och i förlängningen förhoppningsvis kunna påverka och hjälpa de drabbade kvinnorna. Utgångspunkten var kvinnorörelser och kvinnors livsvillkor ur ett hälso-perspektiv.

– Jag ställde samma fråga till alla kvinnor jag mötte; hur kan kvinnovåldet minska och hur skulle ditt liv kunna bli bättre? Nästan alla svarade att om männen slutade att dricka alkohol skulle våldet minska och deras liv bli bättre, säger Lori Heise, som själv är sprungen ur den amerikanska kvinnorörelsen.

Då ingen ville satsa pengar på projektet gick hon resolut till sin farmor och bad om att få låna 10 000 dollar.

– Jag hade ingen aning om hur det skulle gå. Men jag kom igång och nu, trettio år senare, forskar jag framgångsrikt om sambanden mellan alkohol, våld och HIV i länder som Tanzania, Sydafrika och Indien, säger Lori Heise, som i mitten av november bjöds till Stockholm av IOGT-NTO för att prata om sin forskning.

Till vardags arbetar hon på forskningskonsortiet STRIVE i London, vars främsta mål är att identifiera vilka strukturer som driver HIV-epidemin och att föreslå

Lori Heise

"Genom att kontrollera tillgängligheten kommer färre att dricka, sambandet är tydligt."

LORI HEISE

åtgärder som förändrar dessa. Hon är inne på sitt tredje år av ett sexårigt projekt. På sikt kan IOGT-NTO:s samarbetspartner i Östafrika komma att samarbeta med Strive.

Att alkohol, våld och HIV är hårt sammanlänkade finns det klara belegg för, menar hon och förklarar:

– Alkohol påverkar människors beteende och i fattiga länder i exempelvis Afrika

"Alkohollobbyn i dessa länder är mäktig"

LORI HEISE

– Alkoholen är naturligtvis inte den enda orsaken. Men den är ofta en utlösande faktor och förstärker redan destruktiva mönster. Där alkoholen är socialt accepterad och lättillgänglig ökar våldet. I Sverige misshandlas 4 procent av kvinnorna av sina män. I många afrikanska länder är siffran 50 procent. Så genom att minska tillgången på alkohol, minskar också våldet och det omdömeslösa beteendet som kan leda till HIV, konstaterar hon och tillägger att även fattigdom är starkt bidragande orsak till att människor hamnar i en ond cirkel av alkohol, våld och HIV.

Hon berättar att i exempelvis Namibia ser sig många kvinnor tvungna att bränna sprit hemma, för att tjäna några pengar alls. Sprit som deras och andra män sedan super sig fulla på och som ibland utlöser våld mot fruar och barn. Ett slags ödets bittra ironi.

– Därför är det viktigt att jobba på flera nivåer. Vi kan inte ta ifrån kvinnorna deras enda försörjning, utan att erbjuda dem något annat. Vilka alternativ har de? Det är ett svårt men viktigt problem att lösa, säger Lori Heise.

Så vilka medel finns för att förmå männen i länder som Tanzania och Sydafrika att minska sin alkoholkonsumtion – och därmed minska risken för HIV – smitta?

– Genom att kontrollera tillgängligheten kommer färre att dricka, sambandet är tydligt. Det uppnås genom ökade skatter, högre priser, förbjuden reklam och andra restriktioner. Dessa restriktioner kommer att påverka och förbättra inte minst kvinnornas livsvillkor. Vi lobbar för att svårt HIV-drabbade länder som Tanzania och Sydafrika ska få upp ögonen för problematiken och kopplingen mellan HIV och alkohol. När regeringarna förstår att en restriktiv alkoholpolitik kan stoppa HIV-spridningen kommer de att agera. I Sydafrika börjar man prata om att förbjuda alkoholreklam, säger Lori Heise. ■

är det främst männen som dricker. Det är lätt att få tag i billig alkohol och att drickas ses som "manligt". Den som dricker tappar lättare omdömet, vilket kan resultera i kvinnomisshandel. Den som dricker är också mer benägen att ha många sexuella förbindelser, vilket förstås ökar risken att smittas av HIV. En smitta som sedan överförs till hustrun.

Utöver detta glasklara samband ökar även risken att den som redan är HIV-smittad och dricker alkohol missköter sin livsviktiga HIV-medicinering, vilket leder

till ytterligare ökad smittorisken samt ökad dödlighet. Forskning visar också att alkohol har en hämmande effekt på immunförsvaret. Man blir alltså mer mottaglig för HIV-smitta om man dricker mycket alkohol.

Forskningen om alkohol och våld möter ibland kritik. Många menar att det inte är alkoholen som orsakar kvinnomisshandel, utan djupa strukturella mönster där kvinnans underordning är problemet. Lori Heise håller till viss del med om resonemanget.

SÅ MINSKADE ISLAND DRICKANDET

På femton år har Island lyckats minska **andelen 16-åringar** som druckit den senaste månaden från 42 till 5 procent.

TEXT EVA EKEROTH FOTO PIERRE ANDERSSON

Det förebyggande arbetet hade inte haft någon effekt. Ett torrt konstaterande som gjordes av ansvariga på Island 1998. Något måste göras.

ICSRA, Icelandic Centre for Social Research and Analysis, startades och fick till uppgift att göra kartläggningar och besluta om åtgärder för att få de isländska ungdomarna att använda mindre alkohol, tobak och andra droger.

På nationell nivå gjordes ett antal lagändringar: myndighetsåldern höjdes och likaså inköpsåldern på det isländska alkoholmonopolet. Man förbjöd all alkoholreklam och införde mer restriktiva öppettider. Snus är förbjudet sedan tidigare, cigaretter och öl får inte längre synas i butikerna, utan kunderna måste aktivt fråga efter varorna. Man begränsade också tiderna som barn och unga får vistas utomhus ensamma. Är man upp till 12 år måste man vara hemma efter 22:00 på sommaren och 20:00 på vintern. Är man mellan 13 och 16 gäller 22:00 på vintern och midnatt på sommaren.

Man började också göra omfattande undersökningar av barns och ungas hälsa. I enkäterna ingår frågor om drogvanor. De isländska kommuner som deltar i programmet får lokala data från undersökningarna inom tre månader.

Enligt Jón Sigfússon, som är chef för ICSRA, ger den snabba rapporteringen en direkt återkoppling till dem som jobbar och dessutom ger lokala data bränsle åt den lokala debatten.

En annan uppgift var att ta reda på vilka risk- och skyddsfaktorer som finns. De lokala åtgärder som kommunerna har vidtagit har skjutit in sig på att öka skyddsfaktorerna och minska riskerna. Man har satsat på att stärka föräldrarollen, att

"Alla barn som vill ska ha möjlighet att delta i aktiviteter."

JÓN SIGFÚSSON

stödja strukturerade fritidsaktiviteter och frivilligorganisationer och man har gett extra stöd till unga i riskzon.

– Alla barn som vill ska ha möjlighet att delta i aktiviteter oavsett om föräldrarna har råd att betala. Vi har löst det så att föräldrarna skriver in sitt barn i den

verksamhet barnet vill delta i och sedan skickar idrottsklubben, musikskolan, eller vad det kan vara, en faktura på avgiften till oss, säger Jón Sigfússon till Accent.

Resultatet har blivit att 42 procent av ungdomarna deltar i någon aktivitet nu jämfört med 20 procent tidigare.

Förbudet mot att vistas ute har gjort att barnen spenderar mer tid med sina föräldrar.

– Det har visat sig att tiden man tillbringar med sina föräldrar är en stark skyddsfaktor. Vad man gör under tiden är mindre viktigt. Vi har slagit håll på myten om "kvalitetstid", säger Jón Sigfússon.

Han vill inte uttala sig om vilken eller vilka åtgärder som varit mest effektiva.

– Både de lokala och de nationella åtgärderna måste finnas där för att det ska ge resultat. Det preventiva arbetet måste ha stöd från regeringen, men det är ändå lokalt som jobbet görs och debatten förs.

På frågan vad det viktigaste de åstadkommit är har han dock ett snabbt svar:

– Det är att få alla att sätta sig kring samma bord, svarar han utan att tveka. Om alla jobbar åt samma håll så blir det mycket större effekt. ■

5000 MEDLEMMAR 500 FESTER 50 NYA VERKSAMHETER OCH 5 % ALKOHOLSKATTEHÖJNING!

Vi går ett spännande år till mötes och vi kommer verkligen behöva hjälpas åt för att nå våra fyra prioriterade utmaningar 2014. För att rivstarta året och få med så många som möjligt redan från början kommer vi även 2014 att starta med distriktsvisa kickoffer.

Så boka in datumet redan nu för att inte missa chansen att vara med från början på ett fantastiskt och händelserikt IOGT-NTO-år.

Turnéplan

Lör 11/1	Västernorrland	Tor 23/1	Kronoberg
Mån 20/1	Östergötland	Tor 23/1	Örebro
Mån 20/1	Gotland	Tor 23/1	Jönköping
Tis 21/1	Halland	Lör 25/1	Norrbottnen
Tis 21/1	Göteborg och Bohuslän	Lör 25/1	Jämtland
Tis 21/1	Västmanland	Lör 25/1	Dalarna
Tis 21/1	Uppsala	Lör 25/1	Älvsborg
Tis 21/1	Blekinge	Lör 25/1	Kalmar
Ons 22/1	Stockholm	Sön 26/1	Västerbotten
Ons 22/1	Skåne	Sön 26/1	Gävleborg
Ons 22/1	Skaraborg	Mån 1/2	Södermanland
Tor 23/1	Värmland		

Information om exakta tider och platser kommer på www.iogt.se under december.

Är det något ni funderar över så hör av er!

Robert Lindh, 0733-72 62 19 eller robert.lindh@iogt.se

Gemyttlig gemenskap och god mat är själv grejen med den familjevänliga after-worken.

SCHYSST HÄNG FÖR YNGRE

Yngre medlemmar och barnfamiljer känner sig inte alltid hemma i föreningsverksamheten. I Stockholm ordnar man **familjevänlig after work** – en verksamhet man hoppas ska växa.

TEXT MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN FOTO JONAS ERIKSSON

Det doftar ljuvligt ur Linda Tjälldéns grytor. Den här allra första familjevänliga after work-kvällen vankas det höstlig pumapasoppa i lite olika varianter; med och utan grädde och så en thaivariant med kokosmjölk. Vi befinner oss i IOGT-NTO:s loka-

ler vid Hornstull i centrala Stockholm tillsammans med lokalföreningen Live2035, som – så som namnet antyder – är en kombinerad IOGT-NTO- och UNF-förening som vänder sig till människor mitt i livet. Den har funnits i några år.

– Det har saknats bra verksamhet för den här åldersgruppen, som ofta hamnar lite mellan stolarna efter UNF-tiden. Många väljer att inte fortsätta i IOGT-NTO eftersom verksamheten ofta är så väsensskild. Genom att starta en sådan

Pumpasoppa känns helt rätt när det är höst.

"Det har saknats bra verksamhet för den här åldersgruppen."

LINDA TJÄLLDÉN

Skära och tärna. Linda Tjälldén förbereder middagen.

här åldersöverbyggande förening hop-pas vi att fler ska vilja vara kvar. Vi behövs verkligen, säger verksamhetsansvarig Linda Tjälldén och tillägger att Live2035 förvisso inte är den enda föreningen i sitt slag. Det finns fler runt om i landet som driver föreningar för dem som är i yngre medelålder och som har fullt upp med barn och jobb.

Live2035 har funnits i några år i några år och arrangerar verksamhet som är anpassad efter målgruppen. Det innebär träffar varje månad och aktiviteter som biobesök, bowling, matlagning och samtal om dating. Man kör sällan samma aktivitet två gånger, utan nya idéer får slå rot och utvecklas i samklang med medlem-

Efterrätt måste man såklart ha! Kladdkakor och annat gott står på menyn.

marnas önskemål. I nuläget har föreningen cirka 200 medlemmar, varav många är småbarnsföräldrar.

Och det är just med tanke på barnfamiljerna som den här after work-aktiviteten – som kommer att äga rum den första fredagen varje månad – drogs igång.

– Tanken är att bjuda in även icke-medlemmar till en nykter mötesplats och mysig samvaro en fredagskväll i månaden. Det ska kännas enkelt och avslappnat, man ska kunna komma som man är och stanna en stund eller länge. Maten är billig, det kostar bara 20 kronor, vilket alla

Jenny och hennes son Tim låter sig väl smaka.

har råd med. Barn under 12 år äter gratis, säger Linda, som hoppas att after-worken blir en snackis som sprider sig, så att fler och fler dyker upp.

Föreningsaktiviteten har marknadsförts på platser kring Hornstull där många familjer rör sig, som exempelvis på BVC och MVC. Vid det här första tillfället är det Linda som styr upp middagen, men förhoppningen är att det till kommande träffar ska bildas en stabil grupp som planerar, handlar och lagar maten. Den som vill vara med behöver bara haka på Facebook-gruppen och anmäla sitt intresse.

– Vi vill att det ska kännas lite fredagsmys, lite partystämning och att man ska vilja komma hit och hänga en stund. Det är enkelt, socialt och trevligt att laga mat och äta tillsammans, konstaterar Linda.

Den här kvällen, som börjar klockan 17.30, dyker det upp ett 20-tal personer; en blandad kompott av unga, äldre och barnfamiljer. Till en början är stämningen lite trevande, men snart låter sig alla väl smaka av de goda soppor. Jenny Berglunds 8-årige son Tim har inte bara tagit sig en ostmacka utan har dessutom värmt den i ugnen och, voilà, en varm macka!

– Mm, vad gott! Är det något specialrecept? undrar Lotta Nordh och slevlar i sig

Fakta. Lindas tips för en lyckad "ung" verksamhet

1. Var flexibel. Kontinuerlig, regelbunden verksamhet är svår i den här åldersgruppen.
2. Våga tänka nytt.
3. Våga göra om ifall det inte fungerar.

av den varmgula soppan.

Det småpratats runt bordet och snart finner sig just den opretentiösa och sköna stämning som Linda hoppades på.

Jennifer och Jimmy kommer från Svege och fick inbjudan till det här arrangemanget via Facebook.

– Vi tänkte det kunde vara ett kul tillfälle att träffa folk som vi inte ser så ofta. Vi har ingen förening i Svege, så vi tycker att den här föreningen är ett föredöme för oss lite yngre. Det ger inspiration att kanske starta något liknande? funderar Jimmy och får medhåll av Jennifer.

– Ja, att gå på ett högtidsmöte på en förening är nog spännande på ett sätt, men inget för oss yngre. Övergången från UNF är ofta knepig, så det är jätteviktigt att skapa verksamhet för unga

"Det här kändes som en bra spontangrej att göra en fredagskväll."

MADELEINE KALLIN

Ase Lundblad gillar att hugga i.

vuxna. Annars finns risken att vi försvinner från nykterhetsrörelsen.

En liten grabb i draksparkdräkt dyker upp. I famnen på sin mor Madeleine Kallin, medlem i IOGT-NTO. Som också har med sig maken Gustaf. Grabben, som är fem månader, heter Sverker och ler lyckligt mot omvärlden.

– Det här kändes som en bra spontangrej att göra en fredagskväll. Inte så krångligt och så slipper man laga mat hemma, säger Madeleine och slår sig ner vid bordet.

– Jag tror mycket på det här, säger Linda Tjälldén belåtet, medan hon håller ett vakande öga över församlingen och maten.

– I vår, när verksamheten är mer etablerad hoppas jag på att vi kan bli 80 personer här en fredagskväll. Det vore fantastiskt! ■

Julklappsproblem?

Besök IOGT-NTO:s webshop!

Här kan du köpa affischboken Nyktra former, Vit Jul-produkter, IOGT-NTO:s eget kaffe och en massa andra saker.

Beställ senast den 15 december så du får dina saker före jul!

iogt.se/butik

Kom ihåg din medlemsavgift för 2014!

Du som är medlem i IOGT-NTO fick i slutet av november ett brev om medlemsavgiften för 2014.

För dig som ännu inte betalar din medlemsavgift via autogiro finns en möjlighet att betala den vägen, om du så önskar. Ett enkelt sätt för dig att se till att din medlemsavgift alltid är betald. Dessutom har du möjlighet att, om du vill, ge en gåva till IOGT-NTO varje gång som autogiro dragas från ditt konto.

Om du väljer att ge en gåva till IOGT-NTO kan du rikta den till något av följande områden:

- IOGT-NTO i allmänhet
- IOGT-NTO:s alkoholpolitiska arbete
- IOGT-NTO:s lokala verksamhet
- IOGT-NTO-rörelsens kampanj Vit jul

Använd blanketten som du fick i brevet för att anmäla ditt autogiro! Saknar du blanketten kontaktar du IOGT-NTO på **08-672 60 00** eller **info@iogt.se** så skickar vi en ny.

Om du väljer att inte betala din medlemsavgift via autogiro, använder du det inbetalningskort som du fick i brevet som kom i slutet av november.

HALLÅ DÄR!

Lars-Erik Löv

Aktuell med filmen "Aspan ett sommarparadis del 1" och medlem i IOGT-NTO

Varför har du gjort en film om Aspan?

– Aspan är en fin gammal kurs- och lägergård i IOGT-NTOs regi utanför Ronneby, som är värd att lyftas fram. Gården har en lång och spännande historia och i filmen

FOTO: PRIVAT

låter jag många människor som på olika sätt har en anknytning till gården komma till tals. Att jag har valt att filma beror på att jag är en

glad amatörfilmare. När jag grävde mig djupare i Aspans historia på NBVs studiecirkel fick jag idén att göra en film. Ju mer jag grävde, desto mer spännande blev det. Nu kommer det att bli totalt fyra filmer. Den första hade premiär den 17 november. Del två den 9 februari. Samtliga filmer är cirka 50 minuter långa. Arbetet har hittills tagit två år.

Vad handlar den första filmen om?

– Den handlar mycket om Aspans långa historia, som sträcker sig ända bakåt till 1700-talet. Den nuvarande kursgården kom till i slutet på 1800-talet. Här har också funnits en skola. Jag berättar själv i filmen om Aspans bakgrund, men även andra personer berättar om sina minnen, bland annat om hur det var att gå i skolan där.

Vad ska de tre sista filmerna handla om?

– Det blir ytterligare aspekter, människor, minnen och infallsvinklar. Bland annat kommer jag att berätta om alla de barnhemsbarn från Ryssland och Polen som har tillbringat några sommarveckor på kursgården.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

FILM

Öde som berör

12 years a slave
Amerikansk film med Chiwetel Ejifor och Brad Pitt

FILM Året är 1841 i Washington, USA. När den svarte, frie mannen och tillika familjefadern Salomon, blir erbjuden att följa med en cirkus till sydstaterna, tackar han ja. Han är en duktig violinist och ersättningen är god. Vad han inte anar är att de två männen som erbjudit honom arbete är kidnappare. Han säljs vidare som slav och ett tolvårigt helvete tar sin början. Salomon berättar inte om sin bakgrund och sin bildning i rädsla för att bli dödad, utan biter ihop, kämpar och överlever under sin slavidentitet Platt. Han får uppleva ett omänskligt lidande och en ofattbar grymhet från flera av sina herrar; tortyr, slag, svek och förödmjukelse. Men han ger aldrig upp. En dag kommer

vändningen och han befrias. Filmen bygger på en sann historia. Salomon var en av få kidnappade slavar som återfick sin frihet och kunde återvända hem. Om sitt öde skrev han en bok. Det är oerhört välspelat och gripande.

Inte bara Salomons öde berör, utan många av de bifigurer som vi får möta. Inte minst den svårt utnyttjade Patsy. Många scener är så starkt obehagliga att man måste vända sig bort.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

SPEL

Om livet efter missbruket

Nu har dansen börjat
Lotten Säfström
Eget förlag

BOK Förra året kom Lotten Säfström ut med den självbiografiska boken "Jag ville bara dansa", som handlade om hennes bakgrund som missbrukare. 39 år gammal blev hon äntligen drogfri och 2007 flyttade hon in i sin nya lägenhet och sitt nya liv tillsammans med den då femåriga dottern. Den här boken tar vid där den gamla slutade: just där det nya livet tar sin början. Ett liv som visar sig vara allt annat än enkelt. För när "smekmånaden" efter nykterheten är över börjar det riktiga arbetet att få tillvaron

att fungera. Relationer, föräldraskap, hälsa, arbete och boende. Självklart för de flesta, men för Lotten handlar det om att börja från noll och lära sig att leva ett vanligt vardagsliv utan hisnande upplevelser och att hitta upplevelserna inom sig själv. Boken är uppdelad i kapitel som avhandlar

olika livsområden som exempelvis sysselsättning, relationer och andlighet. Det gör den lättöverskådlig och lättläst. Man måste inte läsa den kronologiskt för att hänga med. Lotten skriver bra och medryckande om sitt liv och den här boken rekommenderas varmt, inte minst för den som har liknande erfarenheter med sig i bagaget.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

BOOK

Vass spänning från Öland

Rörgäst
Johan Theorin
W&W

BOOK Har alltid tyckt att Johan Theorin är en av våra allra vassaste spänningsförfattare. Och han senaste bok "Rörgäst" gör mig inte besviken. Tätt, välskriven spänning, stundtals gastkramande. I den här fjärde och sista romanen om Öland – som utspelar sig sommartid – får vi stifta bekantskap med den rika familjen Kloss, vars hotellkomplex Ölandica döljer hemligheter från det förflutna. Vad hände egentligen med Aron som reste sin väg för att få ett bättre liv? Och vem är det som stryker runt Ölandica? Några

oförklarliga mord, ett spökskepp och en pojke som ofrivilligt blir

indragen i familjen Kloss oegentligheter är bara några av ingredienserna i den här välvävd berättelsen om klass, kapitalism, sorg och mänsklig svaghet. De olika huvudpersonerna får röst i egna kapitel och mest tongivande är kanske gamle Gerlof, som vi som läst tidigare Theorin, känner till. Men allra mest spännande är historien om Aron, som alla trodde för västerut och som ingen sedan hörde av. I själva verket hamnade han i Sovjet och gjorde där en häpnadsväckande karriär. En historiektion skriven med lätt hand. Johan Theorin har gjort det igen. Ett litet mästerverk i sin genre.

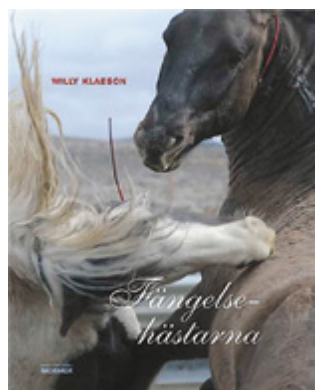
MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

BOOK

Fängslande och vackert om fängelsehästar

Fängelsehästarna
Willy Klaesson
Bokförlaget Mormor

BOOK 32 000 vilda hästar strövar fritt omkring i tio västliga delstater i USA. Genom att para ihop några av dem med kriminella män i fyra amerikanska fängelser uppstår en win-win-situation. Hästarna, när de tämjts av internerna, adopteras bort som dugliga ridhästar. Och internerna får möjlighet att utvecklas och bli helare människor. Individer i osannolika konstellationer lär sig att lita på varandra, förtroende uppstår, också mellan häst och

människa. Här finns mannen som sitter inne 43 år för kidnappning och indianen som på grund av

alkohol- och drogmissbruk blev kriminell; sammanlagt 16 interner har fått chansen att arbeta med hästar. Fängelseprogrammen för vilda hästar fascinerar och det har gjorts dokumentärfilmer på temat. Detta är den första boken om mötet mellan vildhästar och interner. Författaren har tillbringat fyra månader i fängelset i Carson City och resultatet är en poetiskt vacker bok med sköna bilder som ger röst åt några män och deras öden, män som annars skulle förbli en anonym siffra i dem amerikanska kriminalstatistiken.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

MISSA INTE!

1 PSYKOLOGI Vit jul-aktuella retorikern

Elaine Eksvårds nya bok "Absolut makt" (Forum), som handlar om hur man gör för att ta makt över sitt liv och sin vardag. Hur genomskådar man dem som utövar makt och hur hanterar man det? Hur definierar man makt? Spännande och matnyttigt. Utkommer i mars.

2 FILM "Before I go to sleep", som bygger på den fantastiskt spännande romanen

"Innan jag somnar" av SJ Watson. Christine vaknar varje morgon utan att minnas dagen före. Men sin läkares hjälp för hon anteckningar för att försöka få grepp om vem hon är och vad som har hänt. Kan hon verkligen lita på mannen som säger sig vara hennes make? Premiär i april.

3 REPORTAGEBOOK "Stulen barndom" av Tomas Kanger (Albert Bonniers Förlag) om vanvården på svenska barnhem. Mellan 1920 och 1980 omhändertogs över 300 000 barn och placerades på institution eller fosterhem.

Många utsattes för misshandel, förnedring och tvångsarbete. Detta pågick medan välfärdsstaten och folkhemmet blommade. Utkommer i januari.

Bengt-Åke Karlsson

Känner du någon
som borde bli
månadens medlem?

TIPSA OSS på
accent@iogt.se eller
Accent, Box 12825,
112 97 Stockholm

Hur länge har du varit medlem?

– Jag gick med i ungdomslogen i byn Torp där jag växte upp. Då var jag 10 år gammal. Det är 67 år sedan! Mina föräldrar var också helnykterister, då de var frireligiösa. Sedan dess har jag varit medlem, även om jag inte alltid har varit aktiv. Jag har varit med i 10–12 olika föreningar i kommunen och har suttit med i en del styrelser. Nu är jag medlem i IOGT-NTO Mönsterås och är inte särskilt aktiv. Det är mest ungdomar där nu, vilket är bra. Men jag är med på möten ibland.

Du samlade in massor av pengar till årets Världens Barn. Berätta!

– Jag är ju gammal företagare och tänkte att i stället för att bara stå och skramla med en bössa kan jag ju ringa upp företagare i kommunen och be dem skänka pengar. Jag deltog för första gången förra året och samlade då ihop 21 000 kronor. Eftersom jag är en tävlingsmänniska fick jag blodad tand och tänkte att i år ska det bli bättre. Jag ringde upp 20 lokala företag och presenterade mig som före detta ägaren till "byxshoppen" i Mönsterås. Många känner till mig och då blev det såklart svårt att säga nej. Jag lyckades samla ihop 45 000 kronor och tillsammans med Birgitta Söderberg från IOGT-NTO kunde vi skänka 67 000 till Världens Barn. Det känns bra! Jag tycker att det är värdefullt att hjälpa dem som har det svårt, det är därför jag gör detta. Vi kom tvåa i kommunen, vilket var lite försmädligt. Jag trodde nog att vi skulle vara bäst!

Vad gör du annars?

– Jag har fyra barn och åtta barnbarn, så det finns en del att göra. Min dotter driver numera klädbutiken i Mönsterås som jag startade 1963, och där hjälper jag fortfarande till ibland. Bland annat med att lägga upp jeans. Jag hade som ung bland annat arbetat på mina föräldrars gård, men ville göra något annat. När en kombinerad klädbutik och skrädderi såldes i Mönsterås, köpte jag den. Och det har jag aldrig ångrat. Vi var bland de första i kommunen som saluförde jeans. När jeansen kom stort på 70-talet sålde vi 4000 par jeans per år och konkurrerade med större butiker inne i Kalmar. Men eftersom vi la upp jeansen gratis valde många kunder att handla hos oss. Vi har fortfarande trogna kunder och butiken går bra. Vi har lyckligtvis ingen konkurrens av stora butikskedjor här i Mönsterås.

TEXT **MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN**

NAMN: BENGT-ÅKE
KARLSSON
ÅLDER: 77
BOR: I MÖNSTERÅS
UTANFÖR KALMAR
FAMILJ: SÄRBO,
FYRA BARN OCH
ÅTTA BARNBARN
GÖR: PENSIONÄR

"Det är värdefullt att hjälpa
dem som har det svårt."

NORRSKEN

Jultidning utgiven av Blå Bandet 2013. Årgång 109

Pris: 50 kr (engelskgrind) Säljs till 60 kr för Blå Bandets medlemmar

JULTIDNINGEN NORRSKEN

Sveriges äldsta och nykterhetsrörelsens enda jultidning!
Läs om Åsas tomteverkstad, Tomten & Betlehemsstjärnan, fotoreportage
om fåglar, julbetraktelse, berättelser & reportage, korsord & pyssel m.m.

Beställ till dig själv och för att ge bort, t.ex. som julgåva.
50 kr/st. Rabatt vid minst 5 ex. Minst tio ex. för fraktfri leverans.

Lyssna på barnen!

Blå Bandets bok med illustrerade barncitat om hur de kan känna och
uppfatta föräldrar och andra vuxnas alkoholbruk, 50 kr plus frakt.

Blå Bandet

Beställningar: redaktionen@blabandet.se

0174-22410, 08-6676252 www.blabandet.se

Lyssna på barnen!

Barns författningar kring vuxna och alkohol

NBV GÄVLEBORG
SÖKER

Verksamhetschef

Ett spännande chefsjobb inom folkbildningen.
Läs mer på vår hemsida, www.nbv.se.

NYKTERHETSRORELSSENS
BILDNINGSVERSAMHET

NBV bedriver folkbildnings-
verksamhet över hela landet.
NBV lägger särskild vikt vid
frågor som berör alkohol och
andra droger, folkhälsa m.m.

Läs oss på webben också:
www.accentmagasin.se

UTHYRES:
FJÄLLSTUGOR-SÄLEN

Två timmerstugor på
samma tomt högt upp på
Gubbmyrenområdet,
ca 3,5 km till Lindvallen,
uthyres hela vintern (ej v 9)
av IOGT-are.

Stugorna är välutrustade
och fräscha, ej rökare eller
djur. Stugornas byggytor :
70 resp 50 kvm.

Se hemsidan:
www.salentimmerhusen.nu

Tel 070 69 44 799

Välkomna!

Förbundsordföranden. Anna Carlstedt

"Jag skall öva mig på att peta in dammråttorna under soffan"

Något skaver med julen

Det lackar mot jul i en rasande fart, och adventstiden är för mig en favoritperiod på året. Jag tycker om ljusen, dofterna och julmakerna. Men det finns också, den här årstiden, saker som ligger och skaver. För det första är det ju inte alla som ser fram emot helgerna som närmar sig. De bilder av den perfekta julen som målas upp i media stämmer ganska illa för många människor. Om jag är ensam blir jag ännu mer isolerad under julen när alla förväntas sköta sitt och hålla sig hemma. Om jag lever i en utsatt situation blir den bara värre. Och om alkoholen tenderar att ta för mycket plats i mitt liv, tar den ännu större plats tunder helgerna då Systembolaget slår försäljningsrekord.

Dessutom är inte julen en angelägenhet för alla. För många av oss som lever i Sverige är det helt andra datum som är viktiga, beroende på vilken religion vi tillhör. Jag blev därför så lycklig när jag häromdagen såg vacker graffiti på en husvägg: Någon hade med klara färger sprayat ett kors, en halvmåne och en davidsstjärna. Mellan varje symbol fanns ett plustecken och alla symboler ramades in tillsammans av ett stort hjärta. Något att tänka på när vi envisas med att förlägga skolavslutningar till kyrkor och tycker att all ledighet borde förläggas till kristna högtider som jul, påsk och kristi himmelfärds dag.

Det som skaver är också mina egna julminnen, präglade av en mamma med alkoholproblem och andra vuxna som aldrig sa nåt. Min mamma jobbade heltid men trodde ändå att hon var tvungen att stoppa korv, baka, göra kalvsylta, städa, pynta och koka lutfisk. När julafton väl kom orkade hon inte och hennes perioder sammanföll ofta med juledigheten. Vi hade en tradition att pappa skulle sätta ljusen i granen och mamma glittret innan jag och lillebror klädde den med resten. Men mamma kom oftast inte när det väl var dags. Då hade hon låst in sig med flaskan, överväldigad av en mammaroll hon inte orkade med. Jag kommer ihåg att jag tänkte att inget av det hon känt sig tvungen att fixa spelade någon roll. Jag ville ju bara att hon skulle vara där.

Jag vet att jag delar ångestfyllda julminnen med miljontals människor i Sverige. Därför är jag så grymt stolt över att IOGT-NTO-rörelsens kampanj Vit jul gör skillnad för ganska många. Nu firar den sju år och har dragit igång igen med flera nyheter. Bland kampanjens ambassadörer återfinns flera nya namn som Charlotte Perelli och komikern Jan Bylund. "Vit jul" har blivit en del av det svenska julfirandet och allt fler vuxna reflekterar över sin alkoholkonsumtion. Många funderar över vilka jultraditioner och nor-

mer som faktiskt förgyller julfirandet och vilka som snarare begränsar det. Styrkan i att vi är flera förbund bakom kampanjen är att vi kan anordna aktiviteter över hela landet kring julhelgerna. Förra året gjordes över 220 aktiviteter och för många är det ett viktigt andningshål och en frizon under julen.

Hur betar då JAG mig när det närmar sig jul? Tja, häromdagen sa ett av våra barn att han inte tyckte vi skulle ha gäster "eftersom det är så mycket du tycker måste fixas då, och så springer du runt och skriker på oss och är stressad". En smärtsam påminnelse om det sociala arvet, och om att vi ofta gör som våra föräldrar fast vi skulle göra precis tvärtom när vi blev stora. Jag skall öva mig på att peta in dammråttorna under soffan och att istället sätta mig långt ner i den med alla våra fina barn och flickvän under julhelgerna. Julmust kan man dricka även om allt man äter till inte är hemlagat och det är litet skit i hörnen.

PS Stötta kampanjen eller läs mer på www.vitjul.se

Anna Carlstedt

Nationell konferens för dig som arbetar med barn

Många barn far illa under sin uppväxt på grund av risk- och missbruk från vuxna i deras närhet. Du som är engagerad för barnen är välkommen till vår tredje nationella konferens:

Barn far illa 3.0 10 april 2014

Stockholm kl. 9.00 - 16.30

Vårt fokus blir:

"Lite snack och mycket verkstad"

Bland de medverkande märks bland andra:

Fredrik Malmberg, barnombudsman

Håkan Leifman, Centraförbundet för alkohol- & narkotikaupplysning

Madeleine Leijonhufvud, professor emerita

Håkan Fransson, drogforebyggare Öckerö kommun

I verkstäder får du veta goda exempel från verkligheten.

I politikerdebatt vill vi få svar på frågor inför valet.

950 kr inkl. lunch samt fika förmiddag och eftermiddag.

Mer info & anmälan: www.iogt.se/barnfarilla

Begränsat antal platser, anmäl omgående!

Arrangör Omtankegruppen:

Blå Bandet

Hela människan
SOCIALT ARBETE PÅ KRISTEN GRUND

VITA
vitanykter.se

I samverkan med:

C.A.N

NBV
NYKTERHETSÅRHELSENS
BILDNINGSSAMVERKSAMHET

IOGT-NTO INFORMERAR

www.iogt.se • www.sobernet.nu • 08-672 60 05 • info@iogt.se

GE BORT EN VIT JUL

Vill du ge bort någonting och samtidigt göra skillnad? Genom att köpa Vit juls gåvobevis kan du ge bort en unik julklapp där pengarna går direkt till Vit juls verksamhet för barn och unga runt om i landet. Varje år arrangerar IOGT-NTO-rörelsen hundratals aktiviteter runt julhelgen där alla får en möjlighet att uppleva en trygg och varm miljö med julstämning i fokus.

Beställ via www.vitjul.se/webshop senast den 22 december så får du gåvobeviset elektroniskt, som du kan skriva ut och ge bort.

DEMOKRATI – EN DEL AV IOGT-NTO

Du missar väl inte att IOGT-NTO:s lokalföreningar genomför sina årsmöten under januari och februari? Kolla när just din lokalförening ska ha årsmöte. Delta och gör din röst hörd!

Kanske har du ett förslag som du vill att årsmötet ska ta ställning till. I så fall kan du skriva en motion. Senast två veckor före årsmötet ska föreningens styrelse ha fått motionen.

AVGIFTEN TILL IOGT-NTO

Alla medlemmar som ska betala medlemsavgift till IOGT-NTO 2014 fick för cirka en månad sedan ett brev om detta. I brevet kan du se om du betalar din avgift via vanligt bank- eller plusgiro, eller om du betalar din medlemsavgift via autogiro. För dig som inte betalar via autogiro finns möjlighet att göra det och du kan samtidigt välja att ge en gåva till IOGT-NTO varje gång avgiften dras. Ett smidigt sätt att ge en slant till organisationen.

Se till att betala din medlemsavgift, eller skicka in godkännande för autogiro, så snart som möjligt. Tillsammans ser vi till att IOGT-NTO är och förblir en stark folkrörelse!

NYA AFFISCHER I WEBBUTIKEN

Nu finns 15 olika affischer från boken Nyktra former att beställa via IOGT-NTO:s webbutik. Affischerna är nytryck av gamla klassiker, och kostar 29 kr/st plus frakt. Passar perfekt att ha både hemma eller i sin IOGT-NTO-lokal.

Beställ på www.iogt.se/butik.

IOGT-NTO:S RÅDGIVNING OM ALKOHOL

Känner du oro för ditt eller någon närståendes drickande? Du är välkommen att kontakta IOGT-NTO:s alkoholrådgivning med dina tankar, frågor och funderingar. Den som svarar lyssnar på dig och ger stöd och råd för hur du kan gå vidare för att åstadkomma en förändring. För många är ett samtal till oss ett första steg mot ett liv fritt från alkohol och andra droger.

Alkoholrådgivningen finns både via telefon (020-80 80 80) och via e-post (alkoholradgivning@iogt.se). Rådgivningen har nu funnits i 10 år! Sprid gärna numret och e-postadressen i din omgivning.

BESTÄLL MÅRKEN FÖR LÅNGVARIGT MEDLEMSKAP

Om den lokala IOGT-NTO-föreningen vill uppmärksamma medlemmar för att de varit med i organisationen under lång tid, går det att beställa märken och diplom för detta.

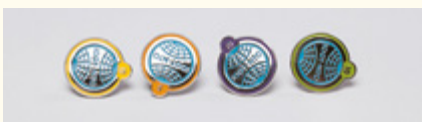
För medlemskap i 5, 10, 15 och 20 år går det att beställa fina märken i olika valörer och det följer även med ett litet kort till märket. Kostnad 15 kr/st.

För de som varit medlemmar i 25, 50 och 75 år finns också märken att köpa för 15 kr/st.

För medlemskap om 25, 50, 60, 70, 75 och 80 år går det att beställa personliga diplom, till en kostnad av 25 kr/st.

Beställning görs via den interna webbutiken.

Gå till www.iogt.se/butik och klicka dig vidare till butiken för föreningar och distrikt.

IOGT-NTO I SOCIALA MEDIER

Du vet väl att IOGT-NTO finns i flera olika sociala medier? Om du väljer att följa oss där, finns det möjlighet att få löpande information om aktuella IOGT-NTO-aktiviteter.

Facebook: www.facebook.com/iogtnto

Twitter: @iogtnto

Instagram: @iogtnto

Google Plus: plus.google.com/+iogtnto

KALENDARIUM

JANUARI 2014

10-12.... Shift, träff 2, Saltsjö-Boo

18-19.... Distriktsordförande och -kassörs-samling, Saltsjö-Boo

20-26.... Kickoffturné

31..... Accent nr 1 kommer ut

FEBRUARI

1-2..... Kurs-kurshelg, Saltsjö-Boo

1 feb-

-30 sep Sök bidrag till lokala utvecklingsprojekt

3-4..... Konsulent- och administratörssamling, Saltsjö-Boo

4..... Musikleken, NBV

21-23.... Kontaktmannaträff för kamratstöd, Saltsjö-Boo

21-23.... Topp utbildning Alkoholpolitik, träff 1, Stockholm

MARS

8..... Internationella kvinnodagen

14..... Accent nr 2 kommer ut

31..... Sista ansökn. IOGT-NTO-rörelsens kursgårds- och samlingslokalfond

APRIL

1-30.... Förenings- och distriktsvärvarkampanj

8-10.... Topp utbildning Alkoholpolitik, träff 2, Stockholm

24-27.... Utbildningskickoff centrala värvarpoolen

25-27.... Shift, träff 3, Mölnlycke

MAJ

2..... Accent nr 3 kommer ut

2-4..... Socialt forum, Arboga

10-11... Våra Gårdars ombudsmöte, Umeå

23-25... Våra Gårdars film dagar, Leksand

24..... Förbundsmöte, NBV

25..... Val till EU-parlamentet

26-1/6... Folknykterhetens vecka

29..... Folknykterhetens dag

30..... Sista ansökningsdag IOGT-NTO:s Ungdomsstiftelse

JUNI

12-15... Nordiskt forum, Malmö

13..... Accent nr 4-5 kommer ut

26-29.... Sommarfestival

29-6/7... Politikerveckan i Almedalen – IOGT-NTO deltar

29-6/7... Topp utbildning Alkoholpolitik, träff 3

AUGUSTI

1 aug-

-14 sep Valspurt för valvinst!

19-21.... Rörelsegemensam konsulentsamling, Saltsjö-Boo

29..... Accent nr 6 kommer ut

SEPTEMBER

6-7..... Kickoff för distriktens värvarteam

11..... IRMA fortsättningskurs

14..... Val till riksdag, kommun- och landstingsfullmäktige

27-28.... Distriktsstyrelsesamling, Lund

OKTOBER

Oktober.... Våra Gårdars film- och kulturdagar

Oktober.... Kampanj: Världens barn

1-31.... Förenings- och distriktsvärvarkampanj

3-5..... Regional kamratstödsträff Norr, Örnsköldsvik

10..... Accent nr 7 kommer ut

17-19.... Regional kamratstödsträff Söder, Jönköping

20..... Sista anmälningsdag frågetävlingen Pumpen

22-23.... Drogfokus 2014, Norrköping

22-23.... Verksamhetskonsulentsamling

26 okt-

-1 nov.... IOGT Internationals kongress, Hua Hin, Thailand

NOVEMBER

7-9..... Verksamhetsforum, Saltsjö-Boo

13..... Frågetävlingen Pumpen

14..... Accent nr 8 kommer ut

25..... Internationella dagen mot våld mot kvinnor

DECEMBER

1 dec-

-4 jan 2015 Kampanj: Vit jul

19..... Accent nr 9-10 kommer ut

Till minne

Ulf Gustafsson

En välkänd profil inom IOGT-NTO och Våra Gårdar

En välkänd profil inom IOGT-NTO och Våra Gårdar är borta. Det var med bestörtning vi mottog beskedet att Ulf Gustafsson, Nyköping, hade gått bort den 14 november efter en kort tids sjukdom. De flesta runt om i landet känner till Ulf genom hans insatser för nykterhetsrörelsens fastigheter. Under perioden 1989–2005 var han bygghandläggare på Våra Gårdar-kansliet, och dessförinnan var han lokalt verksam. Vid sin bortgång var Ulf ordförande i Våra Gårdar i Södermanland och v. ordförande i IOGT-NTO-distriktet.

Ulf hade sin bakgrund i NSF och var också under många år engagerad i styrelsen för scouternas kursgård i Ransberg.

Vi minns Ulf som den godmodiga och varma personen han var. Han var också en handlingens man. Vi kan med tacksamhet minnas hur Ulf hjälpt med stora och små saker kring våra fastigheter hos många föreningar runt om i landet och under

Ulf Gustafsson

senare år i Södermanland.

Ulf bidrog alltid till en positivare stämning i de grupper och styrelser han verkade. Han gjorde sig känd som en syn-

nerligen effektiv mötesordförande, men framför allt var han en god kamrat, alltid med glimten i ögat och med en humoristisk släng.

Ulf blev 72 år och efterlämnar makan Monica, sonen Andreas och dottern Lotta med familjer. Både i familjen och föreningslivet lämnar Ulf ett stort tomrum efter sig och vi delar familjens sorg och saknad. ■

OLLE HÄGGSTRÖM, VÅRA GÅRDAR
MAJ-LIS LÖÖW OCH GUNILLA WESTIN,
IOGT-NTO SÖDERMANLAND

Evy Gårmark

Botkyrkas första blåvingeledare

Evy "My" Gårmark insomnade stilla den 9 november efter en längre tids sjukdom. Hon tillhörde sedan 1935 NTO och konverterade 1949 vid vårt giftermål till IOGT. Hon började snart som vargungeledare i Västerås och blev i Botkyrka först blåvingeledare samt en tid även kårordförande.

Under vår tid i Köping drev hon en aktiv mammaförening som i hög grad bidrog till lokal- och stughyra jämte köp och drift av sjöscouternas båt. Flera av mammorna fortsatte i verksamheten med bland annat lotterier även sedan deras barn slutat i kåren.

Som mest hade vi tre pojkscout- och

Evy Gårmark

två flickscoutavdelningar. På många förbundsstämmor var Evy "kiosktant". Utöver scoutarbetet var hon ordförande i Botkyrka Rödakorskrets, suppleant i Föreningen Fruktdryckers styrelse, samt ansvarig för flera kyrkliga arbetskreter. Hon har också varit vice ordförande i en kommunal hemvårdssnämnd.

I förvärvslivet arbetade hon som kontorist i två företag och kassör i ett samt har därefter varit lågstadielärare och i starten VD i vårt familjeföretag AB Devoir.

Inom nykterhetsrörelsen tillhörde hon även Blå Bandet, SLN och MHF.

Evy var aktiv och handlingskraftig. Hennes hjärta som nu slutat slå klappade för ungdomar, nykterhet och ideellt arbete. ■

THORE "KING" GÅRMARK

Vill du få en text publicerad på den här sidan? Mejla den till accent@iogt.se eller skicka den per post till Accent, Pierre Andersson, Box 12825, 112 97 Stockholm. Vi kan dock inte garantera att det finns plats för din text och vi förbehåller oss rätten att korta texter vid behov.

PIERRE ANDERSSON, CHEFREDAKTÖR

				KAN SES PÅ TEG TON I SKALAN		Accent Nr 10	
NAGOT SOM VÄRMER MÄTLAG						BOK- ORM	
HON FIRAR MED URSULA DEN KAN VE- VAS OCH FLYGA				MATS. KO- REOGRAF FISK- RESTER			
		INOM TEMPEL RIDDARE ORDEN		I HAWAII AKILLES- ATTRIBUT TON			
		EFTER- LYSER PÅ STU- BINEN		ÄR TRENDIG ÄR VISS VIGG		STARK DRYCK, INGET FÖR OSS	
						KAN MAN ÖKEN	
						SÄDAN STÖRING STÖR INGEN	
PÅ JUL- BORD				UPPE ELLER UTAN RUTIN		MÅNGEN ÄTS TILL JULEN	
NÖT		&		UTMED HAR GUMMI- BAND		UNDER KNÄ ÖRTER MED HUND	
						GÖR UTSLAG MOPED- MODELL	
				MED SPOTT OCH FAGEL		STÄTLIG I SAVANN DAGENS I RADIO	
		LÄTT FÖR VÄR DEL		HEMLIG AGENT UNF FÖRR		GÖR MAN UGGLOR I TALE- SÄTT	
VÄSTER- BOTTEN		VÄGG- MADAM LOS ANGELES				BROTTS- BEKÄM- PARE KISEL	
HYLLNING				BRED- NOSIG ÖDLA		SNURRAR I VISSA BURAR	
STAD I BAYERN VID INN				STAM- MER BRA			

Kryss och foto: Anders Perstrand

SKICKA IN OCH VINN!

Tjugan-lotter att vinna. Sex lotter vinner förstapristagaren, två lotter vardera får de tio som därnäst har tur i dragningen. Skicka in lösningen till Accent, Box 128 25, 112 97 Stockholm, senast 15 januari 2014. Märk kuvertet Kryss 10/2013.

NAMN

ADRESS

POSTADRESS

VINNARE NR 8 2013

Första pris, sex Tjugan-lotter vinner **Anna-Lena Skoglundh**, Stockholm. Två Tjugan-lotter var vinner **Sune Eriksson**, Bjästa, **Ann-Cathrine Uhrbom**, Tibro, **Sven Wahlberg**, Falun, **P-G Rosqvist**, Tranås, **Irène Larsson**, Vetlanda, **Kerstin Bjers**, Alvesta, **Anna-Lisa Nordeman**, Kramfors, **Sören Bylund**, Härnösand, **Arne Friberg**, Köping, **Anette Andersson**, Härnösand. Accent gratulerar!

LÖSNING NR 8 2013

															Accent-kryss nr 8-2013 Lösning															
V	A	R	T		A	T	T	L	E	E																				
	T	I	A		F		R	I	V	S																				
	T	A	X	F	R	E	E		I	S																				
A	U	T	O	D	I	D	A	K	T	A	K		F	S	P															
	R		R		K	N	O	A		G	R	Y	R		P	R	O													
		M		S	A	K		R		K	R	I	T	E	R	I	U	M												
S	T	E	L	E		N	A	P	O	L	I	T	A	N		S	T	O												
	O	R	E	N		A		R		I	N	V		E	L	K	A	N												
	F	I	N	A	N	S		V	A	L	P		I		S	A	U	N	A											
U	T				P	A		K	L	I	P	P	T	R	I	P	P													
										F										O	R	T	E		P	A	T	E		
										P										E	T	R	A		O	B	S		O	K
										L										A	N	T	B	R	U	K	A	R	E	
										Ä										D	R	A		I		D	O	V	E	R

Posttidning B

Accent, Box 12825

112 97 Stockholm

SPRÄCK NOLLAN!

2014 ska vi tillsammans värva 5000 nya medlemmar till IOGT-NTO. Du och jag kan bidra genom att redan i januari fråga någon om medlemskap.

En ny medlem får uppleva nykterhet och gemenskap och IOGT-NTO blir en ännu starkare påverkanskraft i samhället.

Bland alla som värvar minst en ny medlem under januari lottar vi ut tio fikapaket med termos, muggar och IOGT-NTO:s eget kaffe.

Anna Carlstedt
Förbundsordförande IOGT-NTO

